

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Агенција за борбу против корупције

**ИЗВЕШТАЈ О КОНТРОЛИ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ
АКТИВНОСТИ ПОЛИТИЧКИХ СУБЈЕКТА - КАМПАЊА ЗА ИЗ-
БОР ОДБОРНИКА
СКУПШТИНЕ ГРАДА БЕОГРАДА - 4. МАРТ 2018. ГОДИНЕ**

Београд

САДРЖАЈ

УВОД.....	4
ПОГЛАВЉЕ 1: ПОДАЦИ КОЈИ СУ КОРИШЋЕНИ ЗА ПРОЦЕС АНАЛИЗЕ И КОНТРОЛЕ ИЗВЕШТАЈА О ТРОШКОВИМА ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ.....	8
1.1. Прикупљање података у оквиру мониторинга изборних кампања.....	8
1.1.1. Концепт и структура мониторинга.....	8
1.1.2. Прикупљање и размена података.....	10
1.1.3. Сврха и значај мониторинга.....	10
1.2. Прикупљање података од државних органа, банака, правних и физичких лица.....	11
1.2.1. Оглашавање путем електронских медија, штампе и на интернету.....	11
1.2.2. Оглашавање путем изборног материјала.....	13
1.2.3. Организовање јавних догађаја.....	14
ПОГЛАВЉЕ 2: ПРЕДМЕТ КОНТРОЛЕ.....	15
ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ.....	16
2.1. Извори финансирања политичких субјеката који су поднели извештај о трошковима изборне кампање.....	16
2.1.1. Укупно сви извори финансирања.....	16
2.1.2. Новчана средства и услуге и добра из јавних извора.....	18
2.1.3. Прилози физичких лица.....	20
2.1.4. Прилози правних лица.....	22
2.1.5. Сопствена средства.....	24
2.1.6. Кредити и зајмови.....	25
2.2. Трошкови финансирања изборних кампања политичких субјеката који су поднели извештај о трошковима изборне кампање.....	27
2.2.1. Укупни трошкови финансирања.....	27
2.2.2. Трошкови изборног материјала.....	28
2.2.3. Трошкови јавних догађаја.....	30
2.2.4. Трошкови оглашавања.....	31
2.2.5. Остали трошкови.....	32
ПОГЛАВЉЕ 3: ПОРЕЂЕЊЕ ИЗ ИЗВОРА ФИНАНСИРАЊА И ТРОШКОВА ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ.....	35
ПОГЛАВЉЕ 4: ИЗБОРНО ЈЕМСТВО.....	37
ПОГЛАВЉЕ 5: ПРЕПРЕКЕ У ПОСТУПКУ АНАЛИЗЕ И КОНТРОЛЕ.....	39
ПОГЛАВЉЕ 6: ЧИЊЕНИЦЕ КОЈЕ УКАЗУЈУ НА ПОВРЕДЕ ЗОПФА И ПОЈАВЕ УОЧЕНЕ У КОНТРОЛИ ПРИХОДА И РАСХОДА.....	40
6.1. Недостављање извештаја о трошковима изборне кампање.....	40
6.2. Формални недостаци.....	41
6.3. Неприказивање извора финансирања и трошкова изборне кампање.....	41
6.4. Неутрошена средства у изборној кампањи.....	42
6.5. Измиривање трошкова изборне кампање са рачуна који није отворен за изборну кампању.....	43
6.6. Недостављање података на захтев Агенције.....	43
6.7. Неизмирене обавезе – потенцијална дуговања.....	44

ПОГЛАВЉЕ 7: ПРАВНИ АСПЕКТИ КОНТРОЛЕ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ АКТИВНОСТИ ПОЛИТИЧКИХ СУБЈЕКТА У ИЗБОРНОЈ КАМПАЊИ.....	44
ПРИЛОГ 1: УКУПНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ СУБЈЕКТА.....	47
ПРИЛОГ 2: НОВЧАНА СРЕДСТАВА ИЗ ЈАВНИХ ИЗВОРА ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА.....	48
ПРИЛОГ 3: ПРИЛОЗИ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА.....	49
ПРИЛОГ 4: ПРИЛОЗИ ПРАВНИХ ЛИЦА ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА.....	50
ПРИЛОГ 5: СОПСТВЕНА СРЕДСТВА ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА.....	51
ПРИЛОГ 6: ТРОШКОВИ ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА.....	52
ПРИЛОГ 7: ТРОШКОВИ ЈАВНИХ ДОГАЂАЈА ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА. .	53
ПРИЛОГ 8: ТРОШКОВИ ОГЛАШАВАЊА ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА.....	54
ПРИЛОГ 9: ОСТАЛИ ТРОШКОВИ ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА.....	55

УВОД

Редовни избори за одборнике Скупштине града Београда одржани су 4. марта 2018. године¹. Због неправилности, избори су поновљени на четири бирачка места у градској општини Стари град, а коначни резултати објављени су 18. марта 2018. године².

Учесници у изборној кампањи спроведеној поводом избора у периоду од расписивања до проглашења коначних резултата, називају се заједничким именом политички субјекти, које, у смислу Закона о финансирању политичких активности³, можемо разликовати као политичке странке, коалиције и групе грађана.

Политички субјекат који је учествовао у изборној кампањи (прогласивши изборну листу) имао је следеће обавезе на основу Закона о финансирању политичких активности⁴:

- да отвори посебан рачун у сврху прикупљања средстава за финансирање изборне кампање и да сва плаћања трошкова изборне кампање врши са тог рачуна⁵;
- да именује лице које ће бити одговорно за законито финансирање изборне кампање и подношење извештаја, као и да обавести Агенцију за борбу против корупције⁶ о именовану тог лица у року од три дана од дана његовог именовања⁷;
- да Агенцији поднесе извештај о трошковима изборне кампање⁸ који садржи податке о пореклу, висини и структури прикупљених и утрошених средстава из јавних и приватних извора, да извештај достави на прописаном обрасцу И2 чији је садржај ближе уређен Правилником о евиденцијама и извештајима политичког субјекта⁹ уз поштовање рока од 30 дана од дана објављивања коначних резултата избора¹⁰ и да на захтев Агенције достави податке, током кампање и након ње, који су јој потребни за обављање послова контроле финансирања трошкова изборне кампање¹¹.

¹ Одлука о расписивању избора за одборнике Скупштине града Београда, „Службени гласник Републике Србије”, број 4/18 од 15. јануара 2018. године.

² Записник о раду Градске изборне комисије на утврђивању коначних резултата избора за одборнике Скупштине града Београда, „Службени лист града Београда” број 25/18 од 18. марта 2018. године.

³ Члан 1. Закона о финансирању политичких активности, „Службени гласник Републике Србије”, бр. 43/11 и 123/14.

⁴ У даљем тексту ЗоПФА.

⁵ Члан 24. ЗоПФА.

⁶ У даљем тексту Агенција.

⁷ Члан 31. ЗоПФА.

⁸ У даљем тексту И2 извештај.

⁹ Правилник о евиденцијама и извештајима политичких субјеката, „Службени гласник Републике Србије”, број 7/16 од 29. јануара 2016. године.

¹⁰ Члан 29. ЗоПФА.

¹¹ Члан 32. ЗоПФА.

Агенција, чија се надлежност састоји у обављању послова у складу са законом којим је уређено финансирање политичких странка, односно политичких субјеката¹² а којим су уређени извори и начин финансирања, евиденција и контрола финансирања политичких активности политичких странака, коалиција и група грађана има следећа овлашћења:

- право непосредног и неометаног приступа књиговодственој евиденцији и документацији као и финансијским извештајима како политичког субјекта, тако и задужбине и фондације чији је оснивач политичка странка¹³;
- право да политичком субјекту упути захтев да у року не дужем од 15 дана (у изборној кампањи не дужем од три дана¹⁴) достави сва документа и информације¹⁵;
- право да органима Републике Србије, аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе, банкама, као и правним и физичким лицима која финансирају политичке субјекте, односно која су у њихово име и за њихов рачун обавила одређену услугу, упути захтев за доставу података, где се у погледу обавезе доставе података не примењује забрана и ограничења утврђена другим прописима¹⁶;
- могућност ангажовања одговарајућих стручњака и институција¹⁷;
- могућност да, након контроле финансијских извештаја, упути захтев Државној ревизорској институцији¹⁸ за обављање ревизије тих извештаја у складу са законом који уређује надлежност ДРИ¹⁹;
- право да организује независан мониторинг у склопу послова контроле трошкова изборне кампање за чију се реализацију обезбеђују средства Агенцији у буџету Републике Србије²⁰ и
- овлашћење да доноси подзаконске акте којима се уређује садржина и начин вођења евиденције о имовини и прилозима као и којима се уређује садржина годишњег финансијског извештаја²¹ и И2 извештаја²².

На изборима за одборнике Скупштине града Београда 2018. године, изборне листе прогласило је пет коалиција, десет политичких странака и девет група грађана, и то:

¹² Члан 5. Закона о Агенцији за борбу против корупције, „Службени гласник Републике Србије” бр. 97/08, 53/10, 66/11- одлука УС, 67/13 – одлука УС, 108/13 – др. закон, и 112/13 – аутентично тумачење Народне скупштине Републике Србије и 8/15 одлука УС.

¹³ Члан 32. став 1. ЗоПФА.

¹⁴ Члан 32. став 3. ЗоПФА.

¹⁵ Члан 32. став 2. ЗоПФА.

¹⁶ Члан 32. став 4. ЗоПФА.

¹⁷ Члан 32. став 1. ЗоПФА.

¹⁸ У даљем тексту: ДРИ.

¹⁹ Члан 34. ЗоПФА.

²⁰ Члан 33. ЗоПФА.

²¹ Члан 28. став 4. ЗоПФА.

²² Члан 29. став 4. ЗоПФА.

- Александар Вучић - Зато што волимо Београд! коју је поднела коалиција Српске напредне странке, Социјалдемократске партије Србије и Партије уједињених пензионера Србије²³;
- Др Војислав Шешељ - Српска радикална странка²⁴ коју је поднела наведена политичка странка;
- Ивица Дачић - Социјалистичка партија Србије (СПС), Драган Марковић Палма - Јединствена Србија (ЈС) коју је поднела коалиција наведених политичких странака²⁵;
- Да ослободимо Београд - Демократска странка (ДС), Социјалдемократска странка (СДС), Нова странка (НОВА) и Зелена еколошка партија - Зелени (ЗЕП – Зелени) коју је поднела коалиција наведених политичких странака²⁶;
- Александар Шапић – градоначелник коју је поднела наведена група грађана²⁷;
- Шта радите бре - Марко Бастаћ коју је поднела наведена група грађана²⁸;
- Доста је било и Двери - да ови оду, а да се они не врате коју је поднела наведена група грађана²⁹;
- Др Милош Јовановић - Демократска странка Србије коју је поднела наведена политичка странка³⁰;
- Зелена странка Србије - ZELENA STRANA SRBSKA, ЦП-СР коју је поднела коалиција Зелене странке Србије и Црногорске партије;
- Београд има снаге – Заветници коју је поднела наведена група грађана³¹;
- Драган Ђилас - Београд одлучује, људи побеђују коју је поднела наведена група грађана³²;
- Иницијатива не давимо Београд - жута патка - чији град, наш град - Ксенија Радовановић коју је поднела група грађана Иницијатива не давимо Београд - жута патка - чији град, наш град³³;
- Руска странка - Миле Милошевић, а коју је поднела наведена политичка странка;

²³ У даљем тексту коалиција око СНС.

²⁴ У даљем тексту коалиција око СРС.

²⁵ У даљем тексту коалиција СПС-ЈС.

²⁶ У даљем тексту коалиција око ДС.

²⁷ У даљем тексту ГГ А. Шапић.

²⁸ У даљем тексту ГГ М. Бастаћ.

²⁹ У даљем тексту ГГ ДЈБ и Двери.

³⁰ У даљем тексту ДСС.

³¹ У даљем тексту ГГ Заветници.

³² У даљем тексту ГГ Д. Ђилас.

³³ У даљем тексту ГГ Не давимо БГД.

- Предраг Марковић - Покрет обнове Краљевине Србије коју је поднела наведена политичка странка;
- Др Муамер Зукорлић - Странка правде и помирења коју је поднела наведена странка;
- Зелена странка коју је поднела коалиција Зелене странке и Јаке Србије;
- Републиканска странка - Никола Сандуловић коју је поднела наведена политичка странка;
- Јединствена странка правде коју је поднела наведена странка;
- За Београд - Беогондола - саобраћај, урбанизам, туризам - нова решења, конкретни пројекти - Јован Ранђеловић коју је поднела група грађана За Београд – Беогондола³⁴;
- Ниједан од понуђених одговора коју је поднела наведена странка³⁵;
- Грађанска странка Грка Србије - Василиос Провелегиос коју је поднела наведена странка;
- Доста је било пљачке, корупције и лоповлука - Радуловић Милорад коју је поднела група грађана Доста је било пљачке, корупције и лоповлука³⁶;
- Либерално демократска партија - ЛДП - Чедомир Јовановић коју је поднела наведена политичка странка³⁷ и
- Љубиша Прелетачевић Бели - Зато што волимо Беловград коју је поднела наведена група грађана³⁸.

Према подацима Градске изборне комисије³⁹ од 24 проглашене изборне листе, свега четири су освојиле мандате, док је 20 (83,33%) остало испод изборног прага.

Највише гласова 44,96% освојила је коалиција око СНС, затим следи ГГ Д. Ђилас са 18,95%, ГГ А. Шапић са 9,01% и коалиција СПС-ЈС са 6,13%.

Табела 1: Коначни резултати за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

НАЗИВ ИЗБОРНЕ ЛИСТЕ	БРОЈ ГЛАСОВА КОЈЕ ЈЕ ОСВОЈИЛА ИЗБОРНА ЛИСТА	ПРОЦЕНАТ ОД БИРАЧА КОЈИ СУ ГЛАСАЛИ	БРОЈ ОСВОЈЕНИХ МАНДАТА
Александар Вучић - зато што волим Београд!	366.871	44,96	64
Група грађана Драган Ђилас - Београд одлучује, људи побеђују	154.600	18,95	26
Група грађана Александар Шапић – градоначелник	73.481	9,01	12
Ивица Дачић - Социјалистичка партија Србије (СПС), Драган Марковић Палма - Јединствена Србија (ЈС)	50.001	6,13	8
Изборне листе које нису прешле изборни праг	157.628	20,95	0
УКУПНО	802.581	100,00	110

³⁴ У даљем тексту ГГ Беогондола.

³⁵ У даљем тексту НОПО.

³⁶ У даљем тексту ДЈБ пљачке.

³⁷ У даљем тексту ЛДП.

³⁸ У даљем тексту ГГ Бели.

³⁹ Записник о раду Градске изборне комисије на утврђивању коначних резултата избора за одборнике Скупштине града Београда, „Службени лист града Београда”, бр. 25/18 од 18. марта 2018. године.

На основу коначних резултата избора и коалиционих споразума, коалиција око СНС има 64 одборничка мандата, од тога је 58 припало Српској напредној странци, четири Партији уједињених пензионера Србије, а Социјалдемократској партији Србије два мандата.

ГГ Д. Ђилас освојила је 26, а ГГ А. Шапић 12 мандата, док коалиција СПС-ЈС има укупно осам одборника, од тога је седам из Социјалистичке партије Србије, а један је из Јединствене Србије.

ПОГЛАВЉЕ 1: ПОДАЦИ КОЈИ СУ КОРИШЋЕНИ ЗА ПРОЦЕС АНАЛИЗЕ И КОНТРОЛЕ ИЗВЕШТАЈА О ТРОШКОВИМА ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ

1.1. Прикупљање података у оквиру мониторинга изборних кампања

1.1.1. Концепт и структура мониторинга

Закон о финансирању политичких активности који је ступио на снагу у јуну 2011. године, донео је важну новину када је реч о контроли токова новца кроз трансакције политичких субјеката. Овај сложен и одговоран задатак поверен је Агенцији.

Корак ка обезбеђивању транспарентности финансија у политици, Агенција је предузела још 2012. године кроз организацију процеса мониторинга и праћење активности политичких субјеката током изборних кампања. Процес мониторинга нарочито је важан у периоду изборних циклуса, када је динамика новчаних трансакција политичких субјеката на највишем нивоу.

Правилником о посматрачима изборне кампање⁴⁰ уређују се организација, овлашћења, права, обавезе, услови и начин избора и рада посматрача у поступку контроле трошкова изборне кампање.

На основу одлуке директора Агенције⁴¹, формирана је мрежа посматрача овај, шести, пут распоређених у 17 београдских општина. Изборне активности политичких субјеката праћене су на терену од 29. јануара до 4. марта 2018. године када су одржани избори за одборнике Скупштине града Београда.

⁴⁰ Правилник о посматрачима изборне кампање број 110-00-0002/2016-01 од 20. јануара 2016. године закључно са изменама и допунама од 21. фебруара 2017. године.

⁴¹ Одлука о избору посматрача изборне кампање за град Београд број 014-111-00-1/18-01 од 26. јануара 2019. године.

Агенцији су из буџета Републике Србије одобрена средства за контролу трошкова београдске кампање у износу од 12.300.000,00 динара, а утрошено је 3.800.878,48 динара. Неутрошена средства Агенција је вратила у републички буџет на крају календарске године.

Табела 2: Средства из буџета Републике Србије које је Агенција за борбу против корупције утрошила за организацију мониторинга избора за одборнике Скупштине града Београда 2018. године

ЕКОНОМСКА КЛАСИФИКАЦИЈА	НАЗИВ ПОЗИЦИЈЕ У БУЏЕТУ	УТРОШЕНА СРЕДСТВА У РСД
423	Услуге по уговору	3.800.874,48
УКУПНО		3.800.874,48

Извор: Одељење за опште послове Агенције за борбу против корупције

Посматрачи су били организовани према хијерархијском принципу на три нивоа:

- **Теренски посматрачи (27)** имали су задатак да директно на терену, у градским општинама за које су одређени посматрају и евидентирају активности политичких субјеката. Извештаје о активностима подносили су координаторима на недељном нивоу.
- **Координатори (6)** су били задужени да организују и надгледају рад теренских посматрача, као и да сами посматрају и евидентирају активности политичких субјеката. Они су били овлашћени да, по потреби, контактирају политичке субјекте и државне органе у циљу добијања података који се тичу изборне кампање. Сваки координатор имао је обавезу да на основу извештаја теренских посматрача на територији коју надзире, као и на основу сопственог, непосредног посматрања сачини извештај који је једном недељно достављао централном координатору.
- **Централни координатор (1)** био је задужен да надзире и усмерава координаторе одређених београдских општина, прима и обрађује извештаје координатора, као и да подноси недељне извештаје стручној служби Агенције. Централни координатор је прикупљао и сортирао податке на два начина: а) за сваки политички субјекат из градских општина и б) да обједини податке о активностима свих политичких субјеката за наведену недељу и за све недеље трајања кампање.

Надзор над радом централног координатора, као и целокупне мреже координатора и теренских посматрача обављали су запослени у Сектору за контролу финансирања политичких активности Агенције за борбу против корупције.

1.1.2. Прикупљање и размена података

После формирања мреже посматрача, дефинисан је предмет посматрања током изборне кампање, односно дефинисане су активности политичких субјеката на које је потребно посебно обратити пажњу у процесу мониторинга.

ЗоФПА је заједничким називом „политички субјекат” обухватио политичку странку, коалицију и групу грађана као подносиоце проглашене изборне листе, те се њихове активности посматрају током изборне кампање до проглашења коначних резултата избора. Током мониторинга, прикупљени су подаци о изборном материјалу, јавним догађајима и медијском оглашавању.

Када је реч о изборном материјалу, најпре је требало водити рачуна о томе колико различитих типова изборног материјала постоји - да ли политички субјекти користе билборде, деле летке или други промотивни материјал⁴², лепе плакате и сл. Потом, требало је уочити колико има подврста једног изборног материјала, као и њихову количину односно време и начин дистрибуције.

Јавни догађаји као предмет мониторинга подразумевали су митинге, конвенције, конференције за новинаре и друге типове јавних манифестација организованих око пунктова и штандова. Приликом посматрања јавних догађаја, сваки посматрач био је дужан да бележи све што представља потенцијални трошак за тај политички субјекат.

Систем прикупљања података се највећим делом ослањао на теренске посматраче који су били на свим јавним догађајима, евидентирали изборни материјал који је дељен (врсту и количину), правили спецификацију активности које потенцијално представљају трошкове и документовали их фото односно видео материјалом. Ове податке су у недељним извештајима прослеђивали координаторима, они су их обједињавали и достављали централном координатору, а он пак стручној служби Агенције. Што се тиче локалних медија, штампаних и електронских, посматрачи су били дужни да утврде да ли се политички субјекат оглашавао и колико је било видова оглашавања.

1.1.3. Сврха и значај мониторинга

Мониторинг у великој мери подстиче да достављање И2 извештаја политичких субјеката не буде само испуњавање пуке форме и обавезе, већ и да садржина извештаја буде што ближа реалном стању. Политички субјекти нису знали које догађаје су посматрачи евидентирали, па их је то мотивисало да своје активности углавном редовно и реално пријаве. На крају, сврха целог процеса мониторинга јесте да се највећи део средстава која се користе у све скупљим кампањама, укључи у легалне токове.

⁴² Попут хемијских оловака, заставица, качкета, балона или упаљача и сл.

1.2. Прикупљање података од државних органа, банака, правних и физичких лица

За сваку од наведених политичких активности у периоду изборне кампање, постојао је већи број извора информација, тако да се Агенција у поступку контроле И2 извештај није ослањала само на податке добијене из мониторинга. Подаци су прикупљани од државних органа: Министарства финансија, Секретаријата за финансирање града Београда, Градске изборне комисије, Регулаторног тела за електронске медије⁴³, банака, пружалаца услуга као и других правних и физичких лица.

1.2.1. *Оглашавање путем електронских медија, штампе и на интернету*

Политички субјекти су у периоду изборне кампање највећи део средстава потрошили на оглашавање својих представника и својих политичких идеја у медијима. Цене за политичко оглашавање двоструко су веће него за рекламе и редовне огласе уколико се посматрају важећи ценовници електронских и штампаних медија. Према врсти медија област оглашавања можемо сврстати у четири категорије: на телевизији, радију, у штампи и путем интернета. За сваки од ових типова оглашавања неопходно је било имати различите изворе информација да би се могла урадити сврсисходна анализа.

Током трајања мониторинга, а у оквиру контроле финансирања изборних активности политичких субјеката, Агенција је од телевизијских станица прикупљала податке о пруженим услугама оглашавања политичких субјеката током београдске кампање 2018. године.

У случају телевизија са националном покривеношћу и то: Радио Телевизије Србије 1, РТВ Пинк, ТВ Прва, Хепи ТВ и О2 ТВ подаци о присуству политичких субјеката у процесу оглашавања добијени су од РЕМ-а који су служили као полазна основа за тражење података од других правних лица. На основу информација о оглашавању упућени су наведеним телевизијама, али и Н1 телевизији, РТВ Војводине и Студију Б, захтеви за доставу информација о уговорима, обиму, времену, типу оглашавања као и количини новца коју су политички субјекти потрошили за те потребе.

Поред информација о оглашавању које су сами политички субјекти доставили у извештајима, врло често се дешавало да су за потребе политичких субјеката овај посао обављале различите агенције. Стога је и од њих тражена спецификација услуга које су пружиле за политичке субјекте у процесу оглашавања на телевизијама.

На две ТВ станице била је заступљена само једна од 24 изборне листе. Коалиција око СНС једина се оглашавала на О2 ТВ, а ГГ Д. Ђилас на телевизији Н1. На Студију Б током

⁴³ У даљем тексту РЕМ.

кампане оглашавале су се само две од 24 изборне листе: коалиција око СНС и СРС. Слична ситуација била је и на ТВ Хепи где су се оглашавале само коалиција око СНС и коалиција СПС-ЈС, док је на ТВ Прва плаћене огласе поруке имала и ГГ Д. Ђилас.

Када је реч о националном јавном сервису, четири политичка субјекта су закупила време за емитовање предизборних огласних порука. Највише порука имала је ГГ Д. Ђилас на РТС, а следе коалиција око СНС, коалиција СПС-ЈС и Покрет обнове Краљевине Србије.

Највише политичких огласа током кампање емитовано је на РТВ Пинк, око трећине свих порука на свим телевизијама. На овој телевизији оглашавало се пет од укупно 24 политичких субјеката. Поред коалиције око СНС, коалиција СПС-ЈС и СРС на Пинку су се оглашавале и ЛДП и Странка правде и помирења.

Када је у питању локална телевизија Студио Б, процес прикупљања података о оглашавању политичких субјеката у њиховим програмима је текао другачије, јер РЕМ није прикупљао податке о обиму оглашавања политичких субјеката на овој телевизији. Из тог разлога, обавеза посматрача које је ангажовала Агенција у периоду изборне кампање била је да евидентирају који су се политички субјекти оглашавали на београдској телевизији. Ова информација је служила као основа да се Студију Б упути захтев за доставу информација о типу и обиму оглашавања и новцу који је сваки политички субјект утрошио оглашавајући се.

Док је за листе са већим буџетима за београдске изборе оглашавање на телевизији био носећи стуб изборне кампање, они с мањим буџетима били су орјентисани на друштвене мреже где су цене оглашавања далеко мање. Када говоримо о интернету, а према подацима из мониторинга, уочено је најмање 317 спонзорисаних објава на интернет порталима, друштвеним мрежама и медијским сајтовима. И у овој категорији ГГ Д. Ђилас и коалиција око СНС имају приближно исти број објава који је четири до пет пута већи од објава коалиције СПС-ЈС, коалиције око ДС и ГГ Не дајмо БГД.

Са друге стране, оглашавање у штампаним локалним медијима било је веома скромно код већине изборних листа, осим код коалиције око СНС, СРС, коалиције СПС-ЈС, ГГ Д. Ђилас, коалиције око ДС, ДСС и ГГ М. Бастаћ.

1.2.2. Оглашавање путем изборног материјала

Следећи значајан сегмент у активностима политичких субјеката током београдске изборне кампање 2018. године тиче се оглашавања путем изборног материјала који обухвата пре свега билборде, али и летке, брошуре, новине, плакате и други промотивни материјал. Подаци о овом типу оглашавања превасходно су прикупљени током мониторинга.

Према подацима из извештаја посматрача највише изборног материјала, осим летака, дистрибуирала је коалиција око СНС, на другом месту је коалиција СПС-ЈС, а на трећем ГГ Д. Ђилас.

Изборни материјал Републиканске странке, као и група грађана ДЈБ пљачке и ГГ Бели, није уочен на терену.

Сврха прикупљања ове врсте података била је да се у наредним фазама контроле од фирми које су пружале ову врсту услуга траже информације о томе који су се политички субјекти код њих оглашавали путем изборног материјала, а како би се упоредили са подацима које су политички субјекти навели у И2 извештају.

За политичке субјекте највећи трошак оглашавања путем изборног материјала представљају разне врсте билборда. На терену је забележено укупно 836 билборда⁴⁴ са порукама десет изборних листа.

Највише закупуљених билборда имала је коалиција око СНС - укупно 327 (39,11%) свих уочених билборда, док је ГГ Д. Ђилас имала 123 (14,71%), а ДСС 113 билборда (13,52%).

Уколико се посматрају градске општине у којима је било тежиште тзв. кампање билбордима, мониторинг Агенције показује да је битка за гласаче била најизраженија на Новом Београду где је уочено 200 билборда, што је четвртина свих билборда у кампањи. Следе Савски венац са 151 (18,06%), Палилула 109 (13,04%) и Вождовац 89 (10,65%) билборда.

Тежиште кампање, када је реч о билбордима, било је нешто другачије код СРС која је имала на Вождовцу 19 (24% свих својих билборда) односно ЛДП са 10 билборда (25,64%).

Највише летака поделиле су ГГ Д. Ђилас, Покрет обнове Краљевине Србије и коалиција СПС-ЈС, док је такозвана плакат кампања била пре свега обележје СРС, али је била значајна и за Покрет обнове Краљевине Србије и ГГ Д. Ђилас.

1.2.3. Организовање јавних догађаја

⁴⁴ Број уочених билборда у београдској кампањи 2018. године је нешто већи од 728 билборда уочених у Београду током мониторинга Агенције за време изборне кампање за председника Републике 2017. године.

Током изборне кампање посматрачи су забележили различите врсте јавних догађаја у организацији политичких субјеката и то: митинге, конвенције, трибине, конференције за новинаре, као и друге јавне догађаје - шетње градом, промоције на штандовима, представљање књига, учешће функционера током кампање и сл.

Конвенције и митинзи као највећи јавни догађаји траже већу подршку и организацију, тако да су посматрачи Агенције имали задатак не само да их евидентирају, већ и да на лицу места испрате цео догађај. Подаци о овим догађајима су прикупљени из више различитих извора.

За разлику од митинга који се одржавају на градским трговима, конвенције се одржавају у затвореном простору као што су арене и сале, па тако за политичке субјекте представљају потенцијално већи трошак.

У оквиру мониторинга, посматрачи су осим основних података о времену и месту одржавања јавног догађаја, прикупљали информације о: закупу простора, аутопревозницима, техничкој опреми (бина, озвучење, осветљење, декорација са страначким обележјима и сл.) и изборном материјалу који се делио присталицама. Наступ јавних и естрадних личности (певача, глумаца, спортиста и сл.) такође се евидентирао у мониторингу јер њихов ангажман може бити трошак или прилог који је политички субјекат дужан да наведе у И2 извештају.

Половина политичких субјеката није имала ниједну конвенцију. Коалиција СПС-ЈС је, према подацима из мониторинга, организовала пет конвенција, док је коалиција око СНС организовала четири.

По једну конвенцију у току београдске кампање 2018. године организовало је девет политичких субјеката и то: 1) СРС, 2) коалиција око ДС, 3) ГГ ДЈБ и Двери, 4) ГГ М. Бастаћ, 5) ДСС, 6) ГГ Заветници, 7) ГГ Д. Ђилас, 8) Покрет обнове Краљевине Србије и 9) Странка правде и помирења.

Као велики скупови на отвореном простору, митинзи су најчешће организовани на градским трговима. Током београдске кампање одржана су свега четири митинга, од којих је коалиција СНС организовала три, а четврти је био митинг коалиције СПС-ЈС.

Све митинге, коалиција око СНС је организовала у приградским општинама (батајничко Ново насеље, Рипањ и Калуђерица), док је митинг коалиције СПС-ЈС организован у Младеновцу.

Штандови - пластичне, расклопиве конструкције које активисти током изборне кампање постављају на најпрометнијим местима (пијаце, пешачке зоне и сл.) такође се евидентирају на терену. Они су важни јер их кандидати у кампањи радо користе да пролазницима поделе ситнији промотивни материјал и да прикупе потписе бирача.

У овој кампањи уочено је коришћење штандова у 1.619 наврата, што је за 64,20% више него током прошлогодишње кампање за председника Републике када је уочено 986 штандова на територији градова Србије.

И у овој категорији доминира коалиција око СНС са 733 штанда и шатора (45,28% од укупног броја), следе коалиција СПС-ЈС са 474 (29,28%) и ГГ Д. Ђилас са 130 штандова (8,03%).

Осталих 14 политичких субјеката користили су штандове у мањој мери, док штандови нису евидентирани код седам политичких субјеката.

Од свих оних који су странкама пружали различите услуге у вези са овом политичком активношћу такође су потраживани подаци.

ПОГЛАВЉЕ 2: ПРЕДМЕТ КОНТРОЛЕ

Политички субјекти су били у обавези да Агенцији поднесу извештај о трошковима изборне кампање у року од 30 дана од дана објављивања коначних резултата⁴⁵, и то на прописаном обрасцу И2. Уколико је политички субјекат коалиција, коалиционим уговором се дефинише који члан коалиције подноси извештај у њено име. У року од 30 дана, политички субјекти су били у обавези да И2 извештај поднесу у електронској и у писаној форми. И2 извештај се сматра потпуним када је поднет у обе форме. Електронска форма извештаја подноси се уношењем извештаја у апликативни софтвер Агенције уз коришћење програмски генерисане шифре. Подносиоцу извештаја додељује се посебна шифра којом се потврђује регистрација извештаја (тј. пријем електронске форме извештаја). Извештај у писаном облику треба да садржи ту шифру (бар-код), датум подношења електронског извештаја, датум и место сачињавања извештаја у писаном облику, потпис овлашћеног лица, печат политичке странке, односно носиоца коалиције, док групе грађана не морају да ставе печат уколико га немају (јер нису правно лице). Подаци у електронској и писаној форми морају бити истоветни.

Укупно 24 политичка субјекта имала су проглашену листу за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године и били су дужни да Агенцији поднесу И2 извештај.

Законску обавезу испунило је 18 политичких субјеката, што чини три четвртине укупног броја оних који су били дужни да поднесу И2 извештаје. Политички субјекти углавном су се придржавали прописаног рока, три од 18 политичких субјеката доставили су И2 извештај са неколико дана закашњења, тако да је последњи извештај који је обухваћен овим извеш-

⁴⁵ Према члану 29. ЗоФПА.

штајем поднет 25. априла 2018. године. Кашњење се односило на И2 извештаје ГГ А. Шапић, ГГ М. Бастаћ и Грађанске странке Грка Србије.

Табела 3: Приказ достављених и недостављених И2 извештаја политичких субјеката за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

ИЗБОРИ ЗА	ДОСТАВЉЕНИ И2 ИЗВЕШТАЈИ		НЕДОСТАВЉЕНИ И2 ИЗВЕШТАЈИ	
	БРОЈ	%	БРОЈ	%
Одборнике Скупштине града Београда 2018	18	74,99	6	25,01

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Четвртина, тј. укупно шест, политичких субјеката није поднело И2 извештај и то су: 1) Коалиција Зелене странке Србије и Црногорске партије, 2) ГГ Заветници, 3) Републиканска странка, 4) Јединствена странка правде, 5) ГГ Беогондола и 6) ДЈБ пљачке.

Агенција је због неподношења И2 извештаја за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године поднела четири захтева⁴⁶ за покретање прекршајног поступка надлежном прекршајном суду.

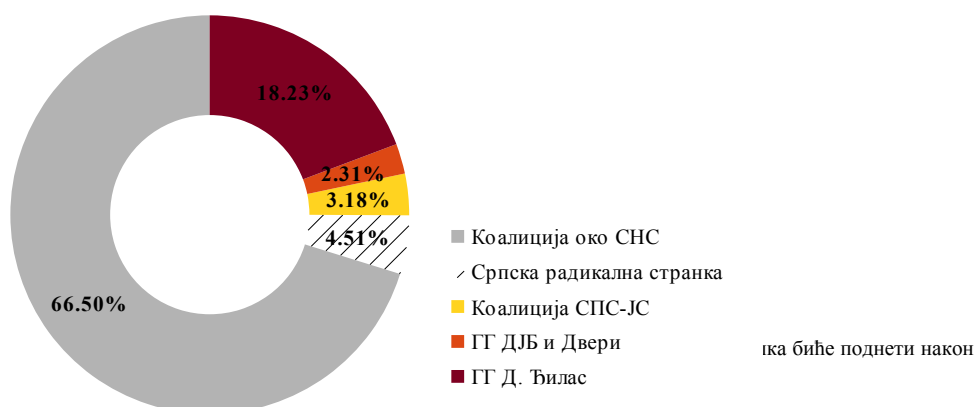
ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ

2.1. Извори финансирања политичких субјеката који су поднели извештај о трошковима изборне кампање

2.1.1. Укупно сви извори финансирања

Према поднетим И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године, политички субјекти приказали су да је прикупљено укупно 490.890.926,67 динара за финансирање београдске кампање, од чега утрошена средства из јавних извора износе 35.501.852,22 динара, односно 7,23%.

Графикон 1: Приказ пет политичких субјеката који су у И2 извештајима приказали највеће укупне изворе финансирања за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

⁴⁶ Против Реп. утврђивања података о пц

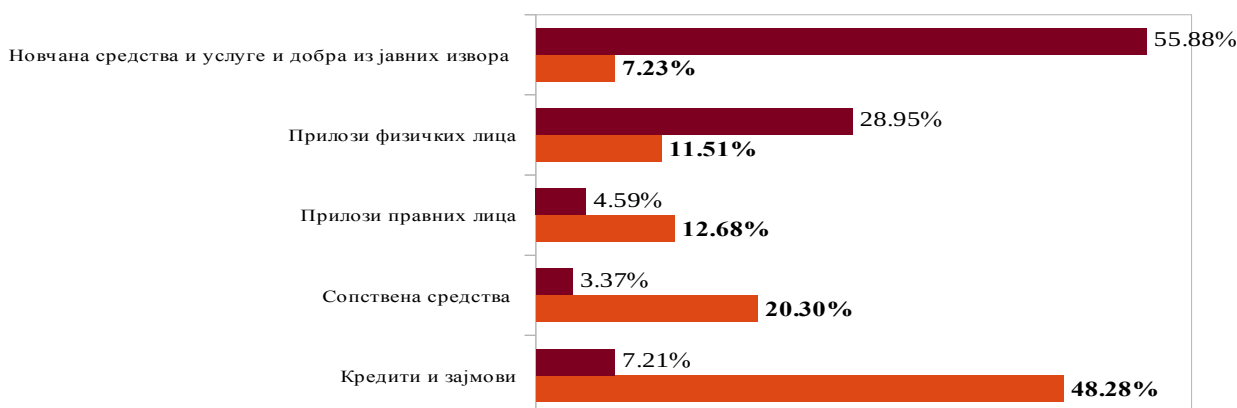
ика биће поднети након

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Као што је приказано у графикану 1, највише средстава из свих извора финансирања за избор одборника Скупштине града Београда прикупила је коалиција око СНС 326.437.517,14 динара, а следе је ГГ Д. Ђилас са 89.486.259,43 динара, СРС са 22.134.379,35 динара, коалиција СПС-ЈС 15.599.439,13 динара, и ГГ ДЈБ и Двери са 11.325.482,10 динара.

Укупни извори финансирања свих политичких субјеката који су поднели И2 извештај за београдску кампању 2018. године дат је у прилогу 1. овог извештаја.

Графикон 2: Приказ врста извора финансирања политичких субјеката наведених у И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2014. и 2018. године

Београдска изборна кампања 2014

Београдска изборна кампања 2018

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Као што је приказано у графикану 2, највише средстава за финансирање изборне кампање за одборнике Скупштине града Београда 2018. године, прикупљено је из кредита и зајмова 237.000.000 динара (48,28%), затим следе сопствена средства 99.628.897,60 динара, прилози правних лица 62.235.521,85 динара, прилози физичких лица 56.524.655,00 динара, док новчана средства из јавних извора у износу од 35.501.852,22 динара имају најмање учешће у укупном износу извора финансирања.

Уколико се приказана структура извора финансирања за београдске изборе 2018. године, упореди са изворима финансирања политичких субјеката који су Агенцији поднели И2 извештаје за избор одборника Скупштине града Београда 2014. године⁴⁷, уочава се да су тада

⁴⁷ Извештај о трошковима изборне кампање за избор одборника Скупштине града Београда 2014. године поднели су Агенцији: 1) коалиција око СНС (Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије, Нова Србија, Српски покрет обнове и Покрет Соција-

политички субјекти највећим делом финансирани новчаним средствима из јавних извора која су износила укупно 42.584.861,87 динара што је чинило (55,88%) из свих извора финансирања. Други највећи извор били су прилози физичких лица са 22.067.660,00 динара, а затим следе кредити и зајмови са 5.498.534,00 динара, прилози правних лица 3.500.000,00 са динара. Сопствена средства са 2.569.120,00 динара чине најмањи извор финансирања политичких субјеката за београдске изборе 2014. године.

2.1.2. Новчана средства и услуге и добра из јавних извора

Према ЗоФПА, средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање обезбеђују се у години када се одржавају редовни избори у износу од 0,07% пореских прихода из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно пореских прихода јединица локалне самоуправе, за годину за коју се буџет доноси⁴⁸.

Одлуком о буџету града Београда⁴⁹ за финансирање овогодишње изборне кампање опредељено је укупно 37.430.444,00 динара.

Изјаву да ће користити новчана средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање поднеле су све изборне листе, осим ГГ Бели.

Од 23 политичка субјекта која су дала изјаву да ће користити јавна средства, четири нису положила изборно јемство и то: 1) Републиканска странка, 2) Јединствена странка правде, 3) ГГ ДЈБ пљачке и 4) ЛДП.

Изборно јемство положило је 19 политичких субјеката и њима је по том основу из буџета града Београда за први део финансирања изборне кампање пренето у појединачном износу 325.482,10 динара, односно укупно 6.184.159,90 динара. Други део средстава из јавних извора, укупно 31.246.284,10 динара, додељен је подносиоцима изборних листа које су освојиле мандате, сразмерно броју освојених мандата и то: 1) коалицији око СНС, 2) ГГ Д. Ђилас, 3) ГГ А. Шапић и 4) коалицији СПС-ЈС, као што је приказано у табели 4.

Табела 4: Приказ новчаних средстава из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање политичких субјеката за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	НОВЧАНА СРЕДСТВА ИЗ ЈАВНИХ ИЗВОРА ПРЕМА ПОДАЦИМА СЕКРЕТАРИЈАТА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ГРАДА БЕОГРАД			НОВЧАНА СРЕДСТВА ИЗ ЈАВНИХ ИЗВОРА ПРЕМА ПОДАЦИМА ИЗ ИЗВЕШТАЈА	
		Додељена средства I део	Додељена средства II део	Укупно додељена средства	Укупно примљена средства	Укупно утрошена средства
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	325.482,10	18.179.656,20	18.505.138,30	18.505.138,30	18.505.138,30

листа), 2) коалиција око СПС (Социјалистичка партија Србије, Партија уједињених пензионера Србије и Јединствена Србија), 3) ДСС, 4) коалиција ЛДП-Социјалдемократска унија, 5) СРС, 6) Уједињени региони Србије, 7) коалиција ДС-Нова странка, 8) ГГ Демократија-Европа-Србија, 9) ГГ Трећа Србија, 10) коалиција Нова демократска странка - Зелени-Заједно за Србију, 11) ГГ Двери, 12) ГГ Економски покрет, 13) ГГ Саша Радуловић и 14) ГГ Ниједан од понуђених одговора. Према подацима из Извештаја о финансирању политичких активности у изборним кампањама организованим у првој половини 2014. године који је Агенција за борбу против корупције објавила у јулу 2014. године (стр. 21-22).

⁴⁸ Према члану 20. ЗоФПА.

⁴⁹ Одлука о буџету града Београда, „Службени лист града Београда”, бр 95/2017 од 21. децембра 2017. године.

2.	Српска радикална странка	325.482,10	0,00	325.482,10	325.482,10	325.482,10
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	325.482,10	2.272.457,03	2.597.939,13	2.597.939,13	2.597.939,13
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	325.482,10	0,00	325.482,10	325.482,10	325.482,10
5.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	325.482,10	3.408.685,54	3.734.167,64	3.734.167,64	3.734.167,64
6.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	325.482,10	0,00	325.482,10	325.482,10	0,00
7.	Група грађана Доста је било и Двери - Да ови олу а да се они не врате	325.482,10	0,00	325.482,10	100,00	325.482,10
8.	Демократска странка Србије	325.482,10	0,00	325.482,10	325.482,10	325.482,10
9.	Коалиција Зелена странка Србије и Црногорска партија	325.482,10	0,00	325.482,10	Нису поднели И2 извештај	
10.	Група грађана Београд има снаге - Заветници	325.482,10	0,00	325.482,10	Нису поднели И2 извештај	
11.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	325.482,10	7.385.485,33	7.710.967,43	7.710.967,43	7.710.967,43
12.	Група грађана Иницијатива не даймо Београд – жута патка – чији град, наш град	325.482,10	0,00	325.482,10	325.482,10	325.482,10
13.	Руска странка	325.482,10	0,00	325.482,10	325.482,10	325.482,10
14.	Покрет обнове Краљевине Србије	325.482,10	0,00	325.482,10	0,00	0,00
15.	Странка правде и помирења	325.482,10	0,00	325.482,10	0,00	0,00
16.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	325.482,10	0,00	325.482,10	325.482,10	324.905,02
17.	Републиканска странка	Није положено изборно јемство			Нису поднели И2 извештај	
18.	Јединствена странка правде	Није положено изборно јемство			Нису поднели И2 извештај	
19.	Група грађана За Београд – Беогондола	325.482,10	0,00	325.482,10	Нису поднели И2 извештај	
20.	Ниједан од понуђених одговора	325.482,10	0,00	325.482,10	325.842,10	325.842,10
21.	Грађанска странка Грка Србије	325.482,10	0,00	325.482,10	350.000,00	350.000,00
22.	Доста је било плачке, корупције и лоповлука	Није положено изборно јемство			Нису поднели И2 извештај	
23.	Либерално демократска партија	Није положено изборно јемство			0,00	0,00
24.	Група грађана Љубиша Прелетачевић Бели – Зато што волимо Беловград	Није поднета изјава да ће користити средства из јавних извора иза покриће трошкова изборне кампање			0,00	0,00
УКУПНО НОВЧАНА СРЕДСТВА ИЗ ЈАВНИХ ИЗВОРА (ПО КОЛОНАМА)		6.184.159,90	31.246.284,10	37.430.444,00	35.502.529,60	35.501.852,22

Извор: Секретаријат за финансије града Београда и Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Утрошена новчана средстава из јавних извора чине најмањи извор финансирања политичких субјеката на београдским изборима 2018. године.

На изборима за одборнике Скупштине града Београда 2014. године, ситуација је била потпуно другачија јер су новчана средства из јавних извора (у укупном износу 42.584.861,87 динара) чинила више од половине (55,86%) свих извора финансирања 14 политичких субјеката који су Агенцији тада поднели И2 извештај.

Највећи износ јавних средстава, 18.505.138,30 динара, пријавила је коалиција око СНС, затим следи ГГ Д. Ђилас, ГГ А. Шапић и коалиција СПС-ЈС.

Новчана средстава из јавних извора које су политички субјекти навели у поднетим И2 извештајима дати су у прилогу 2. овог извештаја у укупном износу по политичким субјектима.

Након извршене упоредне анализе података о новчаним средствима из јавних извора које је доставио Секретаријат за финансије града Београда и података приказаних у поднетим извештајима И2 утврђено је следеће:

- ГГ М. Бастаћ приказала је примљена средства у износу од 325.482,10 динара, утрошена и враћена средства нису приказана, а како је група грађана на изборима освојила мање од 1% важећих гласова активирани су средства изборног јемства;
- ГГ ДЈБ и Двери приказала је 100,00 динара примљених средстава, уместо 325.482,10 динара;
- Покрет обнове Краљевине Србије није приказао средства у делу извештаја који се односи на новчана средства из јавних извора, а контролом је утврђено да су примљена и утрошена средства из буџета града Београда приказана у делу сопствена средства у

износу од 325.482,10 динара;

- Странка правде и помирења није приказала средства која је примила у износу од 325.482,10 динара, те је против ње поднет захтев за покретање прекршајног поступка пред надлежним судом;
- Коалиција Зелена странка и Јака Србија приказала је да је утрошила мањи износ од примљених средстава и да је неутрошена средства у износу од 577,08 динара вратила у буџет града Београда;
- НОПО је приказао да је 325.842,10 динара примљених и утрошених средстава, уместо 325.482,10 динара и
- Грађанска странка Грка Србије приказала је 350.000,00 динара примљених и утрошених средстава, уместо 325.482,10 динара.

Према ЗоФПА, услуге и добра из јавних средстава су, услуге и добра одређене посебним прописима које политичким субјектима дају републички, односно покрајински органи, јединице локалне самоуправе као и друге организације чији су они оснивачи. Наведене услуге и добра обавезно се дају под једнаким условима свим политичким субјектима, а њихово давање се ближе уређује актима органа, јединице локалне самоуправе или организације⁵⁰.

Политички субјекти који су учествовали на изборима за одборнике Скупштине града Београда 2018. године, нису у поднетим И2 извештајима приказали ову врсту извора финансирања, осим ЛДП која је приказала услугу али није исказала њену вредност у И2 извештају.

2.1.3. Прилози физичких лица

Прилог је новчани износ, осим чланарине које физичко или правно лице добровољно даје политичком субјекту, поклон, као и услуге пружене без накнаде или под условима који одступају од тржишних. Прилог су и кредити, зајмови и друге услуге банака и других финансијских организација у Републици Србији, дати под условима који одступају од тржишних, као и отпис дугова⁵¹.

Увидом у И2 извештаје политичких субјеката за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године, уочено је да се физичка и правна лица јављају као донатори како новчаних, тако и неновчаних прилога. Неновчани прилози односили су се на уступање пословног простора, закуп билборда, штампање и дистрибуцију изборног материјала и друго.

⁵⁰ Према члану 6. ЗоФПА.

⁵¹ Члан 9. ст. 1. и 2. ЗоФПА.

Максимална вредност давања на годишњем нивоу, које једно физичко лице може дати једном или више политичких субјекта за једну или више изборних кампања прописана је ЗоФПА и износи највише 20 просечних месечних зарада⁵².

Према подацима органа надлежног за послове статистике у Републици Србији, просечна месечна зарада за 2017. годину износила је 47.893,00 динара, што значи да је максимална вредност давања које је једно правно лице могло дати једном или више политичких субјекта за једну или више изборних кампања у 2018. години била је **957.860,00** динара.

Табела 5: Приказ укупно свих прилога физичких лица које су политички субјекти навели у И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	ПРИЛОЗИ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА	
		ИЗНОС У РСД	У %
1.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	6.691.500,00	11,84
2.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	8.573.050,00	15,17
3.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	1.201.000,00	2,12
4.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	1.734.236,00	3,07
5.	Група грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	11.000.000,00	19,46
6.	Демократска странка Србије	861.250,00	1,52
7.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	23.775.292,00	42,06
8.	Група грађана Иницијатива не давимо Београд – жута патка – чији град, наш град	1.667.827,00	2,95
9.	Руска странка	40.000,00	0,07
10.	Покрет обнове Краљевине Србије	543.500,00	0,96
11.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	300.000,00	0,53
12.	Либерално демократска партија	40.000,00	0,07
13.	Група грађана Љубиша Прелетачевић Бели – Зато што волимо Беловград	97.000,00	0,17
УКУПНИ ПРИЛОЗИ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА		56.524.655,00	~100,00

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Прилоге физичких лица, као што је приказано у табели 5, исказало је 13 политичких субјекта у укупном износу од 56.524.655,00 динара, што представља 11,51% укупних извора финансирања према И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године. Преосталих пет политичких субјекта и то: 1) коалиција око СНС, 2) СРС, 3) Странка правде и помирења, 4) НОПО и 5) Грађанска странка Грка Србије нису приказали у И2 извештају ову врсту прихода.

У поднетим И2 извештајима за београдску кампању 2014. године исказани прилози физичких лица износили су 22.067.660,00 динара или нешто мање од трећине (28,95%) укупних извора финансирања политичких субјекта.

Највећи укупан износ прилога физичких лица 23.775.292,00 динара приказала је у И2 извештају ГГ Д. Ђилас, с тим што они нису и највећи извор финансирања ове групе грађана.

Према поднетим И2 извештајима, укупан број физичких лица која су дала прилоге за 13 политичких субјекта током београдске изборне кампање у 2018. години био је 339.

ГГ ДЈБ и Двери приказала је у И2 извештају највећи појединачни новчани прилог физичког лица од 11.000.000,00 динара, а контролом је уочено да овај прилог физичког лица премашује максималну вредност давања на годишњем нивоу, с тим што поднет И2 извештај

⁵² Према члану 22. у вези са чланом 10. став 1. ЗоФПА.

садржи и напомену да је прилог физичког лица дат у име групе грађана. Ради утврђивања евентуалног постојања повреде закона, Агенција је наставила са прикупљањем података.

У И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године политички субјекти приказали су и неновчане прилоге физичких лица у укупном износу од 755.202,00 динара и чине 1,34% свих прилога физичких лица датих политичким субјектима за наведене изборе. Три политичка субјекта приказала су осам неновчаних прилога физичких лица и то:

- 1) ГГ Д. Ђилас - један неновчани прилог у износу од 426.202,00 динара;
- 2) ГГ Не даavimo Београд – пет неновчаних прилога укупне вредности од 254.000,00 динара и
- 3) Коалиција око ДС - два неновчана прилога у износу од 75.000,00 динара.

Политички субјекти, између осталог, имају законску обавезу да свако давање (било да је за редован рад или изборну кампању) које на годишњем нивоу прелази износ просечне месечне зараде објави на свом веб-сајту у року од осам дана од када је вредност давања премашила износ једне просечне месечне зараде⁵³.

Приликом контроле уочено је да коалиција СПС-ЈС, ГГ М. Бастаћ, коалиција око ДС и ГГ ДЈБ и Двери нису објавили на свом веб-сајту све прилоге физичких лица који су наведени у поднетим И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године. Након што је Агенција обавестила политичког субјекта о обавези објављивања података о прилозима физичких лица, коалиција СПС-ЈС је на веб-сајту Социјалистичке партије Србије објавила прилоге дате за београдске изборе. Агенција је упутила обавештење и ГГ М. Бастаћ, али оно није уручено, док је прикупљање додатних податка од коалиције око ДС и ГГ ДЈБ и Двери у току.

Контролом је утврђено да су сви други политички субјекти који су имали новчане и неновчане прилоге физичких лица веће вредности од просечне месечне зараде, објавили та давања на свом веб-сајту. У поступку анализе прилива по наменском рачуну за финансирање изборне кампање ГГ Бели уочене су три уплате по основу прилога за које се не може утврдити да су уплаћене са текућег рачуна даваоца прилога који су наведени у И2 извештају. Према ЗоФПА, политички субјекат дужан је да прими уплату новчаног износа искључиво са текућег рачуна даваоца⁵⁴. Како би Агенција утврдила чињенично стање ГГ Бели послат је захтев за доставу додатних података, али до објављивања овог извештаја захтев није уручен.

Прилози физичких лица које су политички субјекти навели у поднетим И2 извештајима у прилогу 3. овог извештаја дати су у укупном износу по политичким субјектима.

⁵³ Члан 10. став 4. ЗоФПА.

⁵⁴ Члан 9. став 4. ЗоФПА.

2.1.4. Прилози правних лица

Максимална вредност давања на годишњем нивоу, које једно правно лице може дати једном или више политичких субјекта за једну или више изборних кампања прописана је ЗоФПА и износи највише 200 просечних месечних зарада⁵⁵.

Према подацима органа надлежног за послове статистике у Републици Србији, просечна месечна зарада за 2017. годину износила је 47.893,00 динара, што значи да је максимална вредност давања које је једно правно лице могло дати једном или више политичких субјекта за једну или више изборних кампања у 2018. години била **9.578.600,00** динара.

Табела 6: Приказ укупно свих прилога правних лица које су политички субјекти навели у И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	ПРИЛОЗИ ПРАВНИХ ЛИЦА	
		ИЗНОС У РСД	У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	2.040.000,00	3,28
2.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	990.000,00	1,59
3.	Демократска странка Србије	300.000,00	0,48
4.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	58.000.000,00	93,19
5.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	905.521,85	1,45
УКУПНИ ПРИЛОЗИ ПРАВНИХ ЛИЦА		62.235.521,85	~100,00

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Као што је приказано у табели 6, прилоге правних лица у И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године приказало је свега пет политичких субјеката у укупном износу од 62.235.521,85 динара, што чини 12,68% укупних извора финансирања. Преосталих 13 политичких субјеката који су поднели И2 извештај за београдске изборе 2018. године нису приказали прилоге правних лица.

Прилози правних лица које су политички субјекти навели у поднетим И2 извештајима у прилогу 4. овог извештаја дати су у укупном износу по политичким субјектима.

На београдским изборима 2014. године прилози правних лица чинили су 4,65% укупних извора финансирања 14 политичких субјеката који су тада поднели И2 извештај.

Према поднетим И2 извештајима, пет политичких субјеката примило је од 13 правних лица прилоге за београдску изборну кампању 2018. године. Прилози правних лица дати су као новчана, али и као неновчана давања.

Новчана давања правних лица износе укупно 59.290.000,00 динара и чине 95,27% укупно свих прилога правних лица политичким субјектима за наведену кампању. Новчана давања правних лица приказала су три политичка субјекта и то:

- 1) ГГ Д. Ђилас - шест новчаних прилога укупне вредности у износу 58.000.000,00 динара;
- 2) Коалиција СПС-ЈС - један новчани прилог у износу од 990.000,00 динара и
- 3) ДСС - три новчаних прилога у износу од 300.000,00 динара.

⁵⁵ Члан 22. у вези са чланом 10. став 2. ЗоФПА.

У поступку контроле прилога правних лица који су приказани у поднетим И2 извештајима свих политичких субјеката, утврђено је да је износ четири новчана прилога већи од максималне вредности давања на годишњем нивоу. Сва четири поменута прилога дата су у сврху финансирања изборне кампање ГГ. Д Ђилас. Агенција је поднела четири захтева за покретање прекршајног поступка због ове повреде закона.

У И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године политички субјекти приказали су и неновчана давања правних лица који износе укупно 2.945.521,85 динара и чине 4,73% укупно свих прилога правних лица датих политичким субјектима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године.

Два политичка субјекта приказала су укупно три неновчана прилога физичких лица и то:

- 1) коалиција око СНС - један неновчани прилога правног лица “City Records” д.о.о. за дистрибуцију трошкова изборног материјала у вредности од 2.040.000,00 динара и
- 2) коалиција Зелена странка и Јака Србија - два неновчана прилога правних лица “Media Max” д.о.о. Београд и Нова адреса д.о.о. за закуп простора за истицање билборда у укупној вредности од 905.521,85 динара.

Контролом Агенција није утврдила неправилности у вези са давањем или примањем највећег појединачног неновчаног прилога који је коалиција око СНС, односно коалиција Зелена странка - Јака Србија приказала у И2 извештају за београдску кампању 2018. године.

2.1.5. Сопствена средства

Политички субјекти према ЗоФПА могу користити за покриће трошкова изборне кампање и новчана средства која су прикупили из приватних извора за финансирање редовног рада, под условом да их уплате на посебан рачун који је отворен у сврху прикупљања средстава за финансирање изборне кампање⁵⁶.

Девет политичких субјеката приказало је сопствена средства као извор финансирања у И2 извештају за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године. Укупан износ сопствених средстава је 99.628.897,60 динара, што чини готово петину (20,30%) свих извора финансирања политичких субјеката који су поднели И2 извештај.

Сопствена средства представљају други највећи извор финансирања политичких субјеката на београдским изборима 2018. године.

На изборима за одборнике Скупштине града Београда 2014. године сопствена средства износила су 2.569.120,00 динара и чинила су 3,42% укупних извора финансирања 14 политичких субјеката који су поднели И2 извештај.

⁵⁶ Према члану 24. став 2. ЗоФПА.

Табела 7: Приказ утрошених сопствених средстава политичких субјеката наведених у И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	СОПСТВЕНА СРЕДСТВА (УТРОШЕНО)	
		ИЗНОС У РСД	У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	68.892.378,84	69,15
2.	Српска радикална странка	21.808.897,25	21,89
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	5.320.000,00	5,34
4.	Демократска странка Србије	2.210.231,14	2,22
5.	Руска странка	37.455,59	0,04
6.	Покрет обнове Краљевине Србије	325.482,10	0,33
7.	Странка правде и помирења	614.082,00	0,62
8.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	345.656,93	0,35
9.	Ниједан од понуђених одговора	74.713,75	0,07
УКУПНА СОПСТВЕНА СРЕДСТВА		99.628.897,60	100,00

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Највећи износ сопствених средстава 68.892.378,84 динара навела је у И2 извештају коалиција СНС што чини 69,15% сопствених средстава свих политичких субјеката на београдским изборима 2018. године.

Сопствена средства које су политички субјекти навели у поднетим И2 извештајима у прилогу 5. овог извештаја дати су у укупном износу по политичким субјектима.

У поступку контроле Агенција је утврдила да је Покрет обнове Краљевине Србије у поднетом И2 извештају као сопствена средства од 325.482,10 динара приказао примљена новчана средства из јавних извора.

2.1.6. Кредити и зајмови

Политички субјекти имају могућност задуживања код банака и финансијских организација у Републици Србији⁵⁷. Кредити, зајмови и друге услуге банака који су политичком субјекту дати под условима који одступају од тржишних, као и отпис дугова⁵⁸ - сматрају се прилогом.

Удео кредита и зајмова у укупним изворима финансирања политичких субјеката који су Агенцији поднели И2 извештај за изборе одборника Скупштине града Београда 2018. године - износи 48,28%.

Кредит је приказала коалиција око СНС, док остали политички субјекти нису користили кредите и зајмове као извор финансирања наведене изборне кампање.

Коалиција око СНС приказала је у поднетом И2 извештају кредит у износу од 237.000.000,00 динара који је одобрен код Халк банке а.д. Београд. Кредит је одобрен у износу од ЕУР 2.000.000,00 у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије. Намена кредита је финансирање трошкова изборне кампање за изборе за одборнике у

⁵⁷ Члан 7. ЗоФПА.

⁵⁸ Члан 9. став 2. ЗоФПА.

Скупштину града Београда, уз камату од 2,10% на годишњем нивоу. Обезбеђење кредита су хипотеке, а обавезе по кредиту су измирене на дан 30.11.2018. године.

Табела 8: Приказ структуре свих извора финансирања политичких субјеката наведених у И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Р. БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	НОВЧАНА СРЕДСТВА ИЗ ЈАВНИХ ИЗВОРА (УТРОШЕНО)		ПРИЛОЗИ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА		ПРИЛОЗИ ПРАВНИХ ЛИЦА		СОПСТВЕНА СРЕДСТВА (УТРОШЕНО)		КРЕДИТИ И ЗАЈМОВИ (УТРОШЕНО)		УКУПНО СВИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	
		ИЗНОС У РСД	У %	ИЗНОС У РСД	У %	ИЗНОС У РСД	У %	ИЗНОС У РСД	У %	ИЗНОС У РСД	У %	ИЗНОС У РСД	У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјал-демократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	18.505.138,30	52,12	0,00	0,00	2.040.000,00	3,28	68.892.378,84	69,15	237.000.000,00	100,00	326.437.517,14	66,50
2.	Српска радикална странка	325.482,10	0,92	0,00	0,00	0,00	0,00	21.808.897,25	21,89	0,00	0,00	22.134.379,35	4,51
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	2.597.939,13	7,31	6.691.500,00	11,84	990.000,00	1,59	5.320.000,00	5,34	0,00	0,00	15.599.439,13	3,18
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	325.482,10	0,92	8.573.050,00	15,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8.898.532,10	1,81
5.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	3.734.167,64	10,52	1.201.000,00	2,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.935.167,64	1,00
6.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	0,00	0,00	1.734.236,00	3,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.734.236,00	0,35
7.	Група грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	325.482,10	0,92	11.000.000,00	19,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11.325.482,10	2,31
8.	Демократска странка Србије	325.482,10	0,92	861.250,00	1,52	300.000,00	0,48	2.210.231,14	2,22	0,00	0,00	3.696.963,24	0,75
9.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	7.710.967,43	21,71	23.775.292,00	42,06	58.000.000,00	93,19	0,00	0,00	0,00	0,00	89.486.259,43	18,23
10.	Група грађана Иницијатива не даavimo Београд – жута патка – чији град, наш град	325.482,10	0,92	1.667.827,00	2,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.993.309,10	0,41
11.	Руска странка	325.482,10	0,92	40.000,00	0,07	0,00	0,00	37.455,59	0,04	0,00	0,00	402.937,69	0,08
12.	Покрет обнове Краљевине Србије	0,00	0,00	543.500,00	0,96	0,00	0,00	325.482,10	0,33	0,00	0,00	868.982,10	0,18
13.	Странка правде и помирења	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	614.082,00	0,62	0,00	0,00	614.082,00	0,13
14.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	324.905,02	0,92	300.000,00	0,53	905.521,85	1,45	345.656,93	0,35	0,00	0,00	1.876.083,80	0,38
15.	Ниједан од понуђених одговора	325.842,10	0,92	0,00	0,00	0,00	0,00	74.713,75	0,07	0,00	0,00	400.555,85	0,08
16.	Грађанска странка Грка Србије	350.000,00	0,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	350.000,00	0,07
17.	Либерално демократска партија	0,00	0,00	40.000,00	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	40.000,00	0,01
18.	Група грађана Љубиша Прелетачевић Бели – Зато што волимо Беловград	0,00	0,00	97.000,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	97.000,00	0,02
ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ПО ВРСТАМА (УКУПНО)		35.501.852,22	7,23	56.524.655,00	11,51	62.235.521,85	12,68	99.628.897,60	20,30	237.000.000,00	48,28	490.890.926,00	100,00

НАПОМЕНА: У белим пољима дати су подаци према врстама извора финансирања у РСД и % учешћу у наведеној врсти прихода за сваки политички субјекат, док су у сивим пољима дати укупни износи свих извора финансирања, односно укупни износи наведене врсте извора финансирања такође у РСД и % учешћу у укупно свим изворима финансирања.

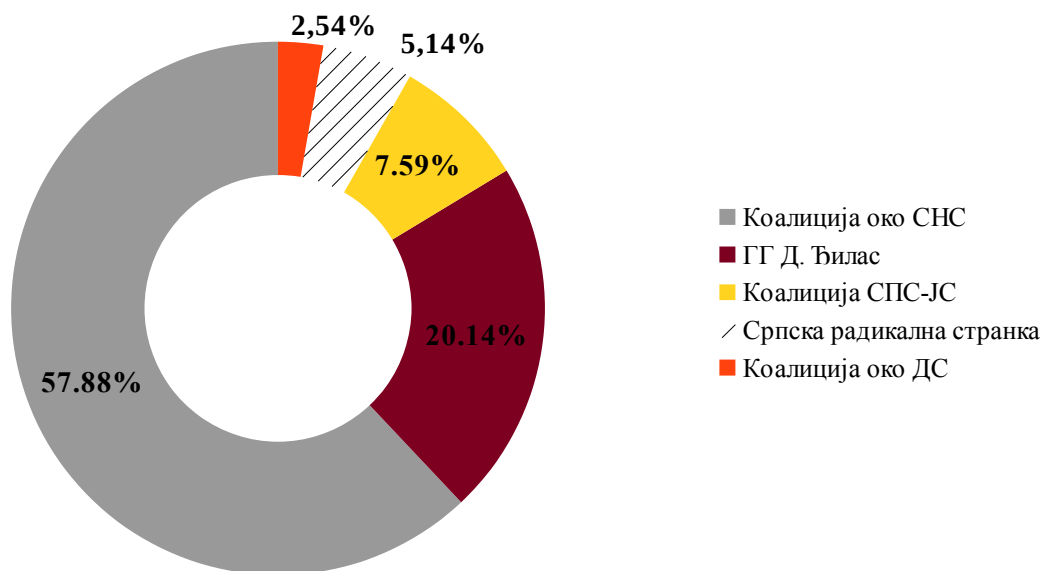
2.2. Трошкови финансирања изборних кампања политичких субјеката који су поднели извештај о трошковима изборне кампање

2.2.1. Укупни трошкови финансирања

Политички субјекти обухваћени овим извештајем, њих 18 који су Агенцији поднели И2 извештај за одборнике Скупштине града Београда 2018. године, исказали су укупне трошкове у износу од 563.959.141,06 динара.

Уколико се упореде са износом од 142.929.650,00 динара укупних трошкова које је 14 политичких субјеката приказало у И2 извештајима за београдске изборе 2014. године, може се закључити да су укупни трошкови изборне кампање 2018. године били скоро четири пута већи.

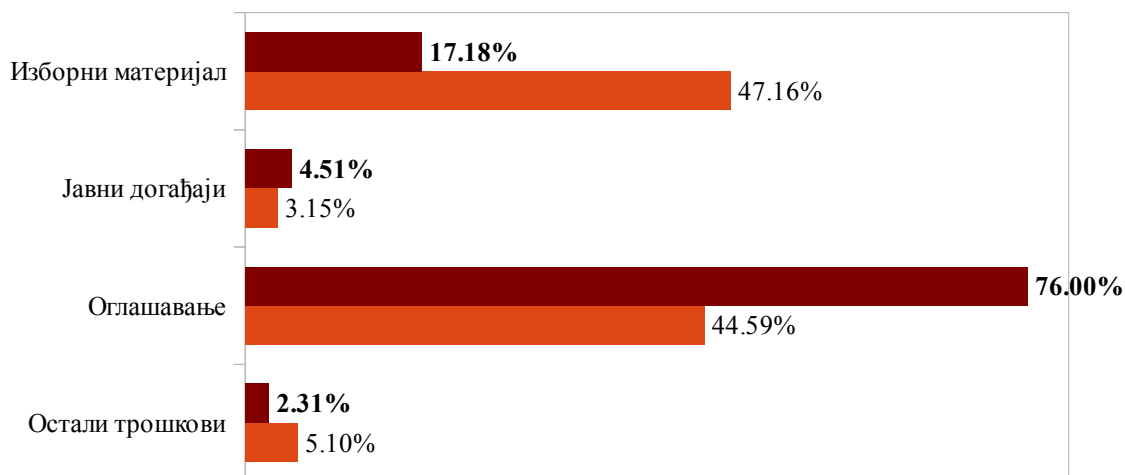
Графикон 3: Приказ пет политичких субјеката који су у И2 извештајима приказали највеће укупне трошкове финансирања кампање за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Као што је приказано на графикону 3, највеће укупне трошкове кампање за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године навела је коалиција око СНС 326.437.517,14 динара (57,88% укупно свих извора финансирања), а следи је ГГ Д. Ђилас са 113.559.765,03 динара (20,14%), Коалиција СПС-ЈС са 42.817.652,03 динара (7,59), СРС са 28.973.152,43 динара (5,14%) и Коалиција око ДС са 14.307.997,50 динара (2,54%). Остали политички субјекти приказали су трошкове који у укупним трошковима београдске кампање 2018. године учествују са један или мање од један одсто.

Графикон 4: Приказ врста извора финансирања политичких субјеката према поднетим И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2014. и 2018. године

Београдска изборна кампања 2014

Београдска изборна кампања 2018

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Из структуре трошкова по врстама, а као што је приказано на графикону 4, види се да су политички субјекти највише средстава потрошили на оглашавање 428.584.132,50 динара (76,00% укупних трошкова), затим на изборни материјал 96.886.466,38 (17,18%), јавне догађаје 25.441.601,99 (4,51%) и на остале трошкове који подразумевају трошкове овере потписа подршке бирача, остале путне трошкове, комуналне и режијске трошкове, трошкове комуникације, ангажовања маркетиншких агенција, опрему, јавномњењска истраживања, додатног ангажовања и остале непоменуте трошкове у износу од 13.046.940,19 динара (2,31%).

Уколико се приказана структура трошкова кампање за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године, упореди са трошковима политичких субјеката приказаним у И2 извештаје за београдске изборе 2014. године, уочава се да је тада највише средстава, укупно 67.398.482,80 динара потрошено на изборни материјал што је чинило готово половину (47,16%) свих трошкова изборне кампање.

Друга највећа врста трошкова било је оглашавање са 44,59%, остали трошкови учествовали су са 5,10%, док су трошкови јавних догађаја са 3,15% најмањи издаци приказани у И2 извештајима политичких субјеката за београдске изборе 2014. године.

2.2.2. Трошкови изборног материјала

У изборни материјал спадају билборди, леци, брошуре, новине, плакати и други промотивни материјал.

Удео трошкова изборног материјала у укупним трошковима политичких субјеката који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда - износи 17,18% и чини је другом највећом врстом трошкова политичких субјеката на београдским изборима 2018. године.

Табела 9: Приказ укупних трошкова изборног материјала политичких субјеката наведених у И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Р. БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	ТРОШКОВИ ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА	
		ИЗНОС У РСД	У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	49.511.042,88	51,10
2.	Српска радикална странка	4.977.970,62	5,14
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	1.574.799,60	1,63
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	9.620.360,74	9,93
5.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	3.623.456,00	3,74
6.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	553.868,00	0,57
7.	Група Грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	4.551.199,20	4,70
8.	Демократска странка Србије	6.703.399,89	6,92
9.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	12.140.027,42	12,53
10.	Група грађана Иницијатива не давимо Београд – жута патка – чији град, наш град	377.332,50	0,39
11.	Руска странка	104.952,00	0,11
12.	Покрет обнове Краљевине Србије	167.696,88	0,17
13.	Странка правде и помирења	243.936,00	0,25
14.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	1.411.839,85	1,45
15.	Либерално демократска партија	1.324.584,80	1,37
УКУПНИ ТРОШКОВИ ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА		96.886.466,38	100,00

Извор: Одељење за контролу извештаја политичких субјеката

Према подацима из И2 извештаја поднетим за београдску изборну кампању 2018. године, а као што је приказано у табели 9, више од половине укупних трошкова изборног материјала 49.511.042,88 динара приказала је коалиција око СНС (51,10% свих трошкова изборног материјала), док је ГГ Д. Ђилас утрошила 12.140.027,42 динара (12,53%) а коалиција око ДС скромнијих 9.620.360,74 динара (9,93%).

Трошкове изборног материјала нису приказали: 1) НОПО, 2) Грађанска странка Грка Србије и 3) ГГ Бели.

Табела 10: Приказ трошкова билборда и осталих врста трошкова изборног материјала за политичке субјекте који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	БИЛБОРДИ		ОСТАЛИ ТРОШКОВИ ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА	
		ИЗНОС У РСД	УЧЕШЋЕ У ТРОШКОВИМА ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА У %	ИЗНОС У РСД	УЧЕШЋЕ У ТРОШКОВИМА ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	30.659.900,04	61,93	18.851.142,84	38,07
2.	Српска радикална странка	2.809.560,62	56,44	2.168.410,00	43,56
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	0,00	0,00	1.574.799,60	100,00
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	7.144.426,48	74,26	2.475.934,26	25,74
5.	Демократска странка Србије	6.106.941,49	91,10	596.458,39	8,90
6.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	8.467.834,38	69,75	3.672.193,04	30,25
7.	Покрет обнове Краљевине Србије	167.696,88	100,00	0,00	0,00
8.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	971.521,85	68,81	440.318,00	31,19
9.	Либерално демократска партија	1.324.584,80	100,00	0,00	0,00

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

У изборни материјал спадају билборди, леци, брошуре, новине, плакати и други промотивни материјал. Будући да оглашавање путем билборда представља значајан трошак за политич-

ке субјекте у изборној кампањи, у табели 10. приказан је њихов удео у трошковима изборног материјала.

Ову врсту трошка није приказало десет политичких субјеката и то: 1) коалиција СПС-ЈС, 2) ГГ А. Шапић, 3) ГГ М. Бастаћ, 4) ГГ ДЈБ и Двери, 5) ГГ Не давимо БГД, 6) Руска странка, 7) Странка правде и помирења, 8) НОПО, 9) Грађанска странка Грка Србије и 10) ГГ Бели.

Трошкови изборног материјала политичких субјеката који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године дати су у укупном износу по политичким субјектима у прилогу 6. овог извештаја.

2.2.3. Трошкови јавних догађаја

Учешће трошкова јавних догађаја у укупним трошковима политичких субјеката који су поднели И2 извештај за београдске изборе 2018. године - износи 4,51%.

На београдским изборима 2014. године ова врста трошкова била је најмања и чинила је свега 3,17% укупних трошкова финансирања изборне кампање 14 политичких субјеката који су поднели И2 извештај.

Табела 11: Приказ трошкова јавних догађаја приказана у И2 извештајима политичких субјеката за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Р. БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	ТРОШКОВИ ЈАВНИХ ДОГАЂАЈА	
		ИЗНОСУ У РСД	У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	13.907.720,45	54,67
2.	Српска радикална странка	81.600,00	0,32
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	2.198.580,00	8,64
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	1.222.006,00	4,80
5.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	528.400,00	2,08
6.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	16.500,00	0,06
7.	Група Грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	820.080,09	3,22
8.	Демократска странка Србије	57.400,00	0,23
9.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	6.105.737,25	24,00
10.	Група грађана Иницијатива не давимо Београд – жута патка – чији град, наш град	138.464,20	0,54
11.	Странка правде и помирења	273.500,00	1,08
12.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	52.181,00	0,21
13.	Либерално демократска партија	39.433,00	0,15
УКУПНИ ТРОШКОВИ ЈАВНИХ ДОГАЂАЈА		25.441.601,99	100,00

Извор: Одељење за контролу извештаја политичких субјеката

Исказани трошкови јавних догађаја коалиције СНС су 13.907.720,45 динара и чине 54,67% трошкова свих јавних догађаја политичких субјеката који су Агенцији поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године. Као што је приказано у табели 11, ГГ Д. Ђилас потрошила је 6.105.737,25 динара и то чини готово четвртину укупних трошкова ове врсте. Доста мање трошкове за организацију јавних догађаја исказала је коалиција СРС-ЈС 8,64%, коалиција око ДС 4,80% и ГГ А. Шапић 2,08%.

Трошкове јавних догађаја нису приказали: 1) Руска странка, 2) Покрет обнове Краљевине Србије, 3) НОПО, 4) Грађанска странка Грка Србије и 5) ГГ Бели.

Трошкови јавних догађаја политичких субјеката који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године дати су у укупном износу по политичким субјектима у прилогу 7. овог извештаја.

На основу података из мониторинга и даљом контролом уочено је да Странка правде и помирења није приказала трошкове конвенције одржане 25. фебруара 2018. године у малој сали ЈП Сава центра у Београду. Агенција је поднела захтев за покретање прекршајног поступка пред надлежним судом јер И2 извештај не садржи све податке о пореклу, висини и структури прикупљених и утрошених средстава.

2.2.4. Трошкови оглашавања

Политички субјекти су највише средстава издвојили за трошкове оглашавања, укупно 428.584.132,50 динара, што чини 76,00% свих трошкова изборне кампање приказаних у И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године. Уколико се посматра структура трошкова политичких субјеката који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године уочава се да су потрошили више средстава на оглашавање него на изборни материјал, а што није био случај у београдској кампањи 2014. године.

Табела 12: Преглед трошкова оглашавања приказаних у И2 извештајима политичких субјеката за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Р. БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	ТРОШКОВИ ОГЛАШАВАЊА	
		ИЗНОСУ У РСД	У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	260.435.272,21	60,77
2.	Српска радикална странка	23.384.124,94	5,46
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	38.724.786,63	9,03
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	3.023.463,48	0,71
5.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	220.000,00	0,05
6.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	1.040.840,64	0,24
7.	Група Грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	4.318.005,69	1,01
8.	Демократска странка Србије	947.055,41	0,22
9.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	90.684.702,89	21,16
10.	Група грађана Иницијатива не даavimo Београд – жута патка – чији град, наш град	674.931,48	0,16
11.	Руска странка	100.000,00	0,02
12.	Покрет обнове Краљевине Србије	474.279,82	0,11
13.	Ниједан од понуђених одговора	314.461,38	0,07
14.	Либерално демократска партија	4.242.207,93	0,99
УКУПНИ ТРОШКОВИ ОГЛАШАВАЊА		428.584.132,50	100,00

Извор: Одељење за контролу извештаја политичких субјеката

Трошкови оглашавања коалиције око СНС чине 60,77% свих трошкова оглашавања свих политичких субјеката. Више од петине укупних трошкова оглашавања приказала је ГГ Д. Ђилас прецизније 21,16%, коалиција СПС-ЈС 9,03%, а СРС 5,46%.

Остали политички субјекти утрошили су на оглашавање један или мање од један одсто укупних трошкова оглашавања.

Средства за оглашавање, према поднетим И2 извештајима, нису приказала четири политичка субјекта и то: 1) Странка правде и помирења, 2) коалиција Зелена странка и Јака Србија, 3) Грађанска странка Грка Србије и 4) ГГ Бели.

Политички субјекти су у изборној кампањи за промоцију платформи и политичких идеја током изборне кампање за одборнике Скупштине града Београда 2018. године, највише користили средства јавног информисања - електронске медије пре свега телевизије.

Табела 13: Преглед трошкова различитих врста оглашавања приказаних у И2 извештајима политичких субјеката за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Р. БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	ОГЛАШАВАЊЕ НА ТЕЛЕВИЗИЈИ		ОГЛАШАВАЊЕ НА РАДИЈУ		ОГЛАШАВАЊЕ У ШТАМПИ		ОГЛАШАВАЊЕ НА ИНТЕРНЕТУ		ОСТАЛИ ТРОШКОВИ ОГЛАШАВАЊА	
		ИЗНОС У РСД	У %	ИЗНОС У РСД	У %	ИЗНОС У РСД	У %	ИЗНОС У РСД	У %	ИЗНОС У РСД	У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	190.308.401,78	73,07	0,00	0,00	61.353.803,4	23,56	8.761.067,03	3,36	12.000,00	0,01
2.	Српска радикална странка	19.434.132,99	83,11	0,00	0,00	3.492.000,00	14,93	248.386,00	1,06	209.605,95	0,90
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	18.448.176,45	47,64	48.000,00	0,12	8.140.525,07	21,02	12.088.085,11	31,22	0,00	0,00
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	0,00	0,00	0,00	0,00	283.927,20	9,39	2.739.536,28	90,61	0,00	0,00
5.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	220.000,00	100,00	0,00	0,00
6.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	524.840,64	50,42	0,00	0,00	516.000,00	49,58	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Група Грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	2.660.839,74	61,62	0,00	0,00	0,00	0,00	272.750,00	6,32	1.384.415,95	32,06
8.	Демократска странка Србије	0,00	0,00	0,00	0,00	212.945,40	22,48	734.110,01	77,52	0,00	0,00
9.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	55.065.368,60	60,72	0,00	0,00	5.764.521,95	6,36	29.235.516,93	32,24	619.295,41	0,68
10.	Група грађана Иницијатива не даavimo Београд – жута патка – чији град, наш град	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	674.931,48	100,00
11.	Руска странка	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100.000,00	100,00	0,00	0
12.	Покрет обнове Краљевине Србије	276.000,00	58,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	198.279,82	41,81
13.	Ниједан од понуђених одговора	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	314.461,38	100,00	0,00	0,00
14.	Либерално демократска партија	4.175.707,93	98,43	0,00	0,00	0,00	0,00	6.500,00	0,15	60.000,00	1,42

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Највеће трошкове оглашавања на ТВ приказала је коалиција око СНС (65,42% укупних трошкова оглашавања на ТВ које су политички субјекти приказали у И2 извештајима).

Оглашавање на интернету било је, према подацима из И2 извештаја, једини вид оглашавања током београдске кампање 2018. године за: 1) ГГ А. Шапић, 2) Руске странке и 3) НОПО, док је највећи износ од 29.235.516,93 динара приказала ГГ Д. Ђилас.

Трошкови оглашавања политичких субјеката који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године дати су у укупном износу по политичким субјектима у прилогу 8.

2.2.5. Остали трошкови

Трошкове овере потписа подршке бирача, комуналне и режијске трошкове, остале путне трошкове, трошкове комуникације, ангажовања маркетиншке агенције, опрема, јавномњењских истраживања, додатног ангажовања, и остали непоменути трошкови исказују се у И2 извештају као остали трошкови који износе укупно 13.046.940,19 динара што предста-

вља свега 2,31% свих трошкова политичких субјеката за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године.

На београдским изборима 2014. године остали трошкови чинили су 5,10% укупних трошкова изборне кампање 14 политичких субјеката који су тада поднели И2 извештај.

Табела 14: Преглед осталих трошкова политичких субјеката који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	ОСТАЛИ ТРОШКОВИ	
		ИЗНОС У РСД	У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	2.583.481,60	19,80
2.	Српска радикална странка	529.456,87	4,06
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	319.485,80	2,45
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	442.167,28	3,39
5.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	563.311,64	4,32
6.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	106.530,00	0,81
7.	Група Грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	1.636.197,97	12,54
8.	Демократска странка Србије	168.363,43	1,29
9.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	4.629.297,47	35,49
10.	Група грађана Иницијатива не даймо Београд – жута патка – чији град, наш град	591.674,95	4,53
11.	Руска странка	197.985,69	1,52
12.	Покрет обнове Краљевине Србије	226.579,07	1,74
13.	Странка правде и помирења	96.646,00	0,74
14.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	412.062,95	3,16
15.	Ниједан од понуђених одговора	86.094,47	0,66
16.	Грађанска странка Грка Србије	325.000,00	2,49
17.	Либерално демократска партија	35.605,00	0,27
18.	Група грађана Љубиша Прелетацковић Бели – Зато што волимо Беловград	97.000,00	0,74
УКУПНИ ОСТАЛИ ТРОШКОВИ		13.046.940,19	100,00

Извор: Одељење за контролу извештаја политичких субјеката

Сви политички субјекти који су поднели И2 извештај приказали су ову врсту трошкова. Више од трећине укупног износа чине остали трошкови ГГ Д. Ђилас (35,48%), затим следи коалиција око СНС (19,80%) и ГГ ДЈБ и Двери (12,54%).

Грађанска странка Грка Србије и ГГ Бели су једини политички субјекат који је у И2 извештају приказали да имају само остале трошкове београдске изборне кампање 2018. године. Остали трошкови имали су значајан удео у финансирању изборне кампање Руске странке и чине 49,14% укупних трошкова политичке странке.

Остали трошкови оглашавања политичких субјеката који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године дати су у укупном износу по политичким субјектима у динарима и процентима у прилогу 9.

Табела 15: Приказ структуре трошкова изборне кампање које су политички субјекти приказали у И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Р. БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	ТРОШКОВИ ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА		ТРОШКОВИ ЈАВНИХ ДОГАЂАЈА		ТРОШКОВИ ОГЛАШАВАЊА		ОСТАЛИ ТРОШКОВИ		УКУПНИ ТРОШКОВИ ПО ПОЛИТИЧКМ СУБЈЕКТУ	
		ИЗНОС У РСД	У %	ИЗНОС У РСД	У %	ИЗНОС У РСД	У %	ИЗНОС У РСД	У %	ИЗНОС У РСД	У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	49.511.042,88	51,10	13.907.720,45	54,67	260.435.272,21	60,77	2.583.481,60	19,80	326.437.517,14	57,88
2.	Српска радикална странка	4.977.970,62	5,14	81.600,00	0,32	23.384.124,94	5,46	529.456,87	4,06	28.973.152,43	5,14
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	1.574.799,60	1,63	2.198.580,00	8,64	38.724.786,63	9,03	319.485,80	2,45	42.817.652,03	7,59
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	9.620.360,74	9,93	1.222.006,00	4,80	3.023.463,48	0,71	442.167,28	3,39	14.307.997,50	2,54
5.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	3.623.456,00	3,74	528.400,00	2,08	220.000,00	0,05	563.311,64	4,32	4.935.167,64	0,87
6.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	553.868,00	0,57	16.500,00	0,06	1.040.840,64	0,24	106.530,00	0,81	1.717.738,64	0,30
7.	Група грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	4.551.199,20	4,70	820.080,09	3,22	4.318.005,69	1,01	1.636.197,97	12,54	11.325.482,95	2,01
8.	Демократска странка Србије	6.703.399,89	6,92	57.400,00	0,23	947.055,41	0,22	168.363,43	1,29	7.876.218,73	1,40
9.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	12.140.027,42	12,53	6.105.737,25	24,00	90.684.702,89	21,16	4.629.297,47	35,49	113.559.765,03	20,14
10.	Група грађана Иницијатива не давимо Београд – жута патка – чији град, наш град	377.332,50	0,39	138.464,20	0,54	674.931,48	0,16	591.674,95	4,53	1.782.403,13	0,32
11.	Руска странка	104.952,00	0,11	0,00	0,00	100.000,00	0,02	197.985,69	1,52	402.937,69	0,07
12.	Покрет обнове Краљевине Србије	167.696,88	0,17	0,00	0,00	474.279,82	0,11	226.579,07	1,74	868.555,77	0,15
13.	Странка правде и помирења	243.936,00	0,25	273.500,00	1,08	0,00	0,00	96.646,00	0,74	614.082,00	0,11
14.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	1.411.839,85	1,45	52.181,00	0,21	0,00	0,00	412.062,95	3,16	1.876.083,80	0,33
15.	Ниједан од понуђених одговора	0,00	0,00	0,00	0,00	314.461,38	0,07	86.094,47	0,66	400.555,85	0,07
16.	Грађанска странка Грка Србије	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	325.000,00	2,49	325.000,00	0,06
17.	Либерално демократска партија	1.324.584,80	1,37	39.433,00	0,15	4.242.207,93	0,99	35.605,00	0,27	5.641.830,73	1,00
18.	Група грађана Љубиша Прелетачевић Бели – Зато што волимо Беловград	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	97.000,00	0,74	97.000,00	0,02
ТРОШКОВИ ПО ВРСТАМА (УКУПНО)		96.886.466,38	17,18	25.441.601,99	4,51	428.584.132,50	76,00	13.046.940,19	2,31	563.959.141,06	100,00

НАПОМЕНА: У белим пољима дати су подаци према врстама трошкова у РСД и % учешћу у наведеној врсти трошкова за сваки политички субјекат, док су у сивим пољима дати укупни износи свих трошкова, односно укупни износи наведене врсте трошкова, такође у РСД и % учешћу у укупно свим трошковима изборне кампање.

ПОГЛАВЉЕ 3: ПОРЕЂЕЊЕ ИЗ ИЗВОРА ФИНАНСИРАЊА И ТРОШКОВА ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ

У И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године, 18 политичких субјеката исказали су изворе финансирања у укупном износу од 490.890.926,67 динара и трошкове изборне кампање у укупном износу од 563.959.141,06 динара.

Табела 16: Упоредни приказ укупних извора финансирања и трошкова изборне кампање политичких субјеката који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. у односу на 2014. годину

ИЗБОРНА КАМПАЊА	УКУПНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	УКУПНИ ТРОШКОВИ	РАЗЛИКА (ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА-ТРОШКОВИ)
Београд 2018. година	490.890.926,67	563.959.141,06	-73.068.214,39
Београд 2014. година	76.235.175,87	142.929.650,00	-66.694.474,13

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

На основу табеле 16, може се уочити да су укупно прикупљена средства и трошкови кампање за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године значајно већи него 2014. године.

Номинални износ недостатка извора финансирања за покриће трошкова кампање 2018. у односу на 2014. годину већи је за 6.373.740,26 динара. Ипак, на београдским изборима 2018. године за 87,04% трошкова обезбеђено је покриће, док је 2014. године 53,34% трошкова имало покриће у изворима финансирања изборне кампање.

Поређењем извора финансирања и трошкова које су политички субјекти исказали у поднетим И2 извештајима за београдске изборе одржане 2018. године, утврђено је да су четири политичка субјекта имала вишак средстава у укупном износу од 252.829,66 динара, како је и приказано у табели 17.

Табела 17: Приказ извора финансирања који премашују трошкове кампање политичких субјеката дат је према поднетим И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	УКУПНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА У РСД	УКУПНИ ТРОШКОВИ У РСД	РАЗЛИКА (ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА-ТРОШКОВИ) У РСД
1.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	1.734.236,00	1.717.738,64	16.497,36
2.	Група грађана Иницијатива не даavimo Београд – жута патка – чији град, наш град	1.993.309,10	1.782.403,13	210.905,97
3.	Покрет обнове Краљевине Србије	868.982,10	868.555,77	426,33
4.	Грађанска странка Грка Србије	350.000,00	325.000,00	25.000,00
УКУПНО		4.946.527,20	4.693.697,54	252.829,66

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Контролом је утврђено да је шест политичких субјеката у И2 извештајима исказало већи износ трошкова од извора финансирања, укупном износу од 73.321.043,20 динара, што је и приказано у табели 18.

Табела 18: Приказ трошкова кампање који премашују изворе финансирања политичких субјеката дат је према поднетим И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	УКУПНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА У РСД	УКУПНИ ТРОШКОВИ У РСД	РАЗЛИКА (ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА - ТРОШКОВИ) У РСД
1.	Српска радикална странка	22.134.379,35	28.973.152,43	- 6.838.773,08
2.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	15.599.439,13	42.817.652,03	- 27.218.212,90
3.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	8.898.532,10	14.307.997,50	- 5.409.465,40
4.	Демократска странка Србије	3.696.963,24	7.876.218,73	- 4.179.255,49
5.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	89.486.259,43	113.559.765,03	- 24.073.505,60
6.	Либерално демократска партија	40.000,00	5.641.830,73	- 5.601.830,73
УКУПНО		139.855.573,25	213.176.616,45	- 73.321.043,20

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Негативне разлике представљају потенцијална дуговања настала у изборној кампањи. Анализом трошкова приказаних у И2 извештајима и одлива са наменског рачуна за финансирање изборне кампање, утврђене су неизмирене обавезе политичких субјеката до дана подношења извештаја Агенцији:

- СРС према телевизији “Pink International Company” д.о.о. Београд у износу од 6.838.773,08 динара;
- Коалиција СПС-ЈС према више правних лица, а у тексту су наведена дуговања у износу већем од 1.000.000,00 динара: “Adria media Group” д.о.о. Београд (Стари Град), у износу од 4.699.601,49 динара; “Watchout” д.о.о. Београд, у износу од 1.362.171,60 динара; Прва телевизија д.о.о. Београд, у износу од 1.769.009,80 динара; “Pink International Company” д.о.о. Београд, у износу од 2.598.218,27; “Happy TV” д.о.о. Београд, у износу од 7.909.948,38 динара и “Ringer Axel Springer” д.о.о. Београд, у износу од 4.582.459,86 динара;
- Коалиција око ДС према: “WANAN TIM” д.о.о. Београд, у износу од 406.000,00 динара; “Euroelite” д.о.о. Београд, у износу од 437.419,20; Екслибрис Београд у износу од 472.623,86; “DPC” д.о.о. Београд у износу од 2.849.452,80 и “Alma Quattro” д.о.о. Београд, у износу од 213.932,85 динара;
- ДСС према “Alma Quattro” д.о.о. из Београда у износу 4.179.255,49 динара;
- ГГ Д. Ђилас која се највећим делом односе на “Pramac Advertising” д.о.о. Београд,
- ЛДП има дуговања према телевизији “Pink International Company” д.о.о. Београд, у износу од 4.175.707,93 динара, “DPC” д.о.о. Београд у износу од 361.406,64 динара; “Alma Quattro” д.о.о. Београд и “Media Max” д.о.о. Београд у укупном износу од 963.178,16 динара и Матија Лековић ПР Аудиомат Крагујевац у износу од 66.500,00 динара.

Поред наведених потенцијалних дуговања која су утврђена анализом поднетих И2 извештаја и трансакција обављених преко наменског рачуна за финансирање изборне кампање, Агенција је прикупљањем података из других извора утврдила да је ЛДП исказала трошак

оглашавања на телевизији Пинк у износу мањем за 149.165,48 динара, што је утврђено на основу конфирмације дуговања коју је доставио “Pink International Company” д.о.о. Београд.

Такође током кампање настале су неизмирене обавезе Странка правде и помирења према једном правном лицу. Наиме, поднети И2 извештај не садржи трошкове оглашавања на телевизији Пинк који износе 3.960.172,71 динара. “Pink International Company” д.о.о. Београд, је по захтеву Агенције доставила податке и фактуре за услуге које су пружене Странци правде и помирења поводом изборне кампање. Према достављеним подацима услуге оглашавања нису плаћене.

Политички субјекти који нису измирили преузете обавезе до дана подношења И2 извештаја, односно који нису платили физичким и правним лицима за пружене услуге, Агенција ће пратити и у наредном периоду.

За седам политичких субјеката који су поднели И2 утврђено је да су укупни износи извора финансирања и трошкова једнаки и то: 1) коалиција око СНС, 2) ГГ А. Шапић, 3) Руска странка, 4) Странка правде и помирења, 5) Коалиција Зелена странка и Јака Србија, 6) НОПО, и 7) ГГ Бели.

Поређењем података о приходима и трошковима исказаним у И2 извештају ГГ ДЈБ и Двери утврђен је мањак прихода у износу од 0,85 динара.

ПОГЛАВЉЕ 4: ИЗБОРНО ЈЕМСТВО

Закон о финансирању политичких активности предвиђа да је политички субјекат који учествује на изборима и који је дао изјаву да намерава да користи средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање дужан да положи изборно јемство. То је гаранција политичког субјекта да ће вратити износ средстава за која је положио изборно јемство ако не освоји најмање 1% важећих гласова, односно најмање 0,2% важећих гласова ако политички субјекат представља и заступа интересе националне мањине⁵⁹. Изборно јемство се састоји у полагању готовог новца, банкарске гаранције, државних хартија од вредности или у стављању хипотеке за износ јемства на непокретној имовини лица за које даје јемство⁶⁰.

Средства из јавних извора која су додељена политичким субјектима по основу положеног изборног јемства за избор одборника Скупштине града Београд 2018. године, према подацима Секретаријата за финансије града Београда укупно износе 6.184.159,90 динара.

Изјаву да ће користити новчана средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање поднеле су све изборне листе, осим ГГ Бели.

⁵⁹ Члан 2. став 1. алинеја 7. ЗоФПА.

⁶⁰ Члан 25. став 2. ЗоФПА.

Од 23 политичка субјекта која су дала изјаву да ће користити јавна средства, четири није положило изборно јемство (Републиканска странка, Јединствена странка правде, ГГ ДЈБ пљачке и ЛДП).

Изборно јемство положило је 19 политичких субјеката и њима је по том основу из буџета града Београда за први део финансирања изборне кампање пренето у појединачном износу од 325.482,10 динара.

Табела 19: Приказ врсте, типа и износа средстава које су политички субјекти положили као изборно јемство и приказали га у И2 извештају за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године

Р. БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	НОВЧАНА СРЕДСТВА ИЗ ЈАВНИХ ИЗВОРА I ДЕО	ПОЛОЖЕНО ИЗБОРНО ЈЕМСТВО (према подацима из И2)		
			ВРСТА	ТИП	ИЗНОС У РСД
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	325.482,10	Новац	Сопствена средства	272.416,21
2.	Српска радикална странка	325.482,10	Новац	Сопствена средства	325.482,10
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	325.482,10	Новац	Сопствена средства	325.482,10
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена школована партија – Зелени	325.482,10	Новац	Сопствена средства	325.482,10
5.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	325.482,10	Новац	Сопствена средства	325.482,10
6.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	325.482,10	Новац	Сопствена средства	327.000,00
7.	Група Грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	325.482,10	Новац	Сопствена средства	325.482,10
8.	Демократска странка Србије	325.482,10	Новац	Средства другог лица	325.482,10
9.	Коалиција Зелена странка Србије и Црногорска партија	325.482,10	Нису поднели И2 извештај		
10.	Група грађана Београд има снаге – Заветници	325.482,10	Нису поднели И2 извештај		
11.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	325.482,10	Новац	Сопствена средства	325.482,10
12.	Група грађана Иницијатива не даavimo Београд – жута патка – чији град, наш град	325.482,10	Новац	Средства другог лица	325.500,00
13.	Руска странка	325.482,10	Новац	Средства другог лица	325.482,10
14.	Покрет обнове Краљевине Србије	325.482,10	/	/	/
15.	Странка правде и помирења	325.482,10	Новац	Сопствена средства	325.482,10
16.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	325.482,10	Новац	Средства другог лица	325.482,10
17.	Група грађана За Београд – Беогондола	325.482,10	Нису поднели И2 извештај		
18.	Ниједан од понуђених одговора	325.482,10	/	/	/
19.	Грађанска странка Грка Србије	325.482,10	Новац	Средства другог лица	325.000,00
УКУПАН ИЗНОС У РСД		6.184.159,90	4.504.737,21		

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Укупан износ средстава из јавних извора која су додељена политичким субјектима по основу положеног изборног јемства и укупан износ изборног јемства које су политички субјекти приказали у И2 извештајима разликује се, као што је приказано у табели 19, и то у износу од 1.679.422,69 динара. Анализом је утврђено да је разлика настала тако што је:

- Коалиција око СНС приказала мањи износ изборног јемства за 53.065,89 динара, од износа који је политички субјекат уплатио (325.482,10 динара) са свог наменског рачуна за изборну кампању;
- ГГ М. Бастаћ положила већи износ средстава за изборно јемство, 1.517,90 динара, од средства која је добила из буџета града Београда;
- ГГ Не даavimo БГД приказала већи износ изборног јемства за 17,90 динара, од износа средстава која је група грађана добила из јавних извора по основу положеног јемства;
- Грађанска странка Грка Србије приказала мањи износ изборног јемства за 482,10 динара, од износа средстава која је странка добила из јавних извора по основу положеног јемства и

- Покрет обнове Краљевине Србије и политичка странка НОПО нису приказали средства која су положили за изборно јемство.

Осим наведеног, три политичка субјекта којима су додељена средства из јавних извора нису поднели И2 извештаје, тако да Агенција податке о положеном изборном јемству за: 1) коалицију Зелена странка Србије и Црногорска партија, 2) ГГ Заветници и 3) ГГ Беогондола има на основу података од Секретаријата за финансије градске управе града Београда. Сва три наведена политичка субјекта положила су изборно јемство у новцу. Како ГГ Беогондола није у прописаном року вратила добијена средства за које је положила изборно јемство, надлежни орган извршио је повраћај ових средстава из средстава изборног јемства. Коалиција Зелена странка Србије и Црногорска партија и ГГ Заветници вратили су добијена средства у законском року.

Према проценту освојених важећих гласова на изборима, четири политичка субјекта нису била у обавези да врате добијена средства из јавних извора за која су положили изборно јемство и то: 1) коалиција око СНС, 2) коалиција СПС-ЈС, 3) ГГ А. Шапић и 4) ГГ. Д. Ђилас.

ПОГЛАВЉЕ 5: ПРЕПРЕКЕ У ПОСТУПКУ АНАЛИЗЕ И КОНТРОЛЕ

Имајући у виду да су 2018. године одржани избори за одборнике града Београда⁶¹ било је неопходно да се током прикупљања података потребних Агенцији за анализу и контролу И2 извештаја, успостави сарадња са свим државним органима, јединицама локалних самоуправа, градском изборном комисијом, банкама као и физичким и правним лицима од којих су подаци тражени.

У ЗоФПА прописано је да су државни органи, банке, као правна и физичка лица која финансирају политичке субјекте, односно која су у њихово име и за њихов рачун обавила одређену услугу, дужни да на захтев Агенције доставе све податке који су јој потребни у обављању послова прописаних тим законом⁶² и да се у погледу доставе података не примењују забране и ограничења утврђена другим прописима⁶³.

Када је реч о самом поступку прикупљања података, он је захтевао уобичајен временски период. Поједини одговори нису пружали потпуне информације, те је било потребно тражити допуну истих, док су одговори у неким случајевима стизали Агенцији по истеку рока у коме су били дужни да их доставе. И најзад, у појединим случајевима одговор од политичких

⁶¹ У 2018. години расписани су избори и за одборнике општина Аранђеловац, Бор, Мајданпек, Прешево, Смедеревска Паланка и градске општине Севојно (Ужице) који су анализирани у посебном извештају Агенције.

⁶² Према члану 32. став 4. ЗоФПА.

⁶³ Према члану 32. став 5. ЗоФПА.

субјеката није добијен ни до дана објављивања овог извештаја, тако да ће Агенција у вези с тим поступати у складу са овлашћењима.

У сврху прикупљања средства за финансирање изборне кампање, сваки политички субјекат био је дужан да отвори посебан рачун⁶⁴ на који је требало уплатити сва средства намењена за финансирање изборне кампање, као и са кога су вршена сва плаћања исте изборне кампање⁶⁵. Политичке странке (или политичке странке у име коалиције), као правна лица, отварају рачун на име правног лица, са назнаком да се ради о изборном рачуну. Групе грађана, које су политички субјекат као и политичке странке, а при томе нису ни физичка ни правна лица, рачун су отварају на име физичког лица-заступника групе грађана, без назнаке да се ради о изборном рачуну групе грађана, односно без назнаке назива групе грађана за чију се изборну кампању рачун отвара.

Када је реч о споразумима о оснивању тј. образовању група грађана, посебан проблем годинама представљала је чињеница да у самим споразумима већине политичких субјеката нису именована лица одговорна за финансијско пословање као што је предвиђено ЗоПФА⁶⁶. Често је било именовано лице које је било одговорно само за подношење изборне листе и предузимање изборних радњи. На изборима за одборнике Скупштине града Београда 2018. године само ГГ А. Шапић, од укупно девет група грађана, није споразумом о оснивању тј. образовању именовала одговорно лице за финансијско пословање, подношење извештаја, вођење књига и контакт са Агенцијом.

ПОГЛАВЉЕ 6: ЧИЊЕНИЦЕ КОЈЕ УКАЗУЈУ НА ПОВРЕДЕ ЗОПФА И ПОЈАВЕ УОЧЕНЕ У КОНТРОЛИ ПРИХОДА И РАСХОДА

6.1. Недостављање извештаја о трошковима изборне кампање

Агенција је због неподношења И2 извештаја за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године поднела четири захтева за покретање прекршајног поступка надлежном прекршајном суду. Захтеви су поднети против: 1) коалиције Зелене странке Србије и Црногорске партије; 2) ГГ Заветници; 3) ГГ Беогондола и 4) ГГ ДЈБ пљачке.

Против Републиканске странке и Јединствене странке правде захтеви за покретање прекршајног поступка биће поднети након утврђивања података о правном и одговорном лицу.

⁶⁴ Члан 24. став 1. ЗоФПА.

⁶⁵ Члан 24. став 3. ЗоФПА.

⁶⁶ Према члану 31. ЗоФПА.

6.2. Формални недостаци

Одређени број политичких субјеката доставио је И2 извештај који садрже формалне недостатке, а који су могли да се отклоне. Најчешћи недостаци су били: 1) погрешно навођење назива политичког субјекта, 2) подаци нису исказани у обрасцу, а достављени су Агенцији у допису и 3) подаци су приказани у погрешном износу, али је дописом Агенција обавештена о овом формалном недостатку.

Наведени формални недостаци уочени су код готово трећине политичких субјеката који су поднели И2 извештај за београдску кампању 2018. године.

6.3. Неприказивање извора финансирања и трошкова изборне кампање

Поднети И2 извештаји садрже податке о пореклу, висини и структури прикупљених и утрошених средстава из јавних и приватних извора и односе се на период од дана расписивања избора до дана објављивања коначних резултата избора⁶⁷.

У одређеним случајевима политички субјекти нису у поднетим И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године приказали новчана средства и услуге и добра из јавних извора, прилоге физичких и правних лица и сопствена средства. Исто тако, у И2 извештајима политичких субјеката који су обухваћени овим извештајем, уочено је неприказивање неки трошкова изборне кампање, те се тако у структури трошкова не налазе сви јавни догађаји (конвенције и митинзи) који су одржани.

Уочене су и ситуације када су даваоци прилога наведени у И2 извештају, али се на банковним рачунима за финансирање изборне кампање не види да ли су они уплаћени са текућег рачуна даваоца прилога или на неки други начин. Према ЗоФПА, политички субјекат дужан је да прими уплату новчаног износа искључиво са текућег рачуна даваоца⁶⁸.

Агенција је поднела захтев за покретање прекршајног поступка против политичке странке Странке правде и помирења и одговорног лица у наведеној странци због тога што И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године не садржи све податке о пореклу, висини и структури прикупљених и утрошених средстава из јавних и приватних извора и то средстава из буџета града, за закуп простора за предизборну конвенцију и оглашавање. Осим наведеног, контролом је утврђено и да:

- Странка Покрет обнове Краљевине Србије није приказала средства у делу И2 извештаја који се односи на новчана средства из јавних извора, али је контролом утврђено

⁶⁷ Члан 29. ст 2. и 3. ЗоФПА.

⁶⁸ Члан 9. став 4. ЗоФПА.

да су примљена и утрошена средства из буџета града Београда приказана у делу сопствена средства у износу од 325.482,10 динара;

- ГГ М. Бастаћ је приказала примљена средства у износу од 325.482,10 динара, утрошена и враћена средства нису приказана, а како је група грађана на изборима освојила мање од 1% важећих гласова, активирани су средства изборног јемства;
- ГГ ДЈБ и Двери приказала је да је износ примљених средстава 100,00 динара, уместо 325.482,10 динара и
- ГГ Бели примила је три уплате, по основу прилога, за које се не може утврдити да су уплаћене са текућег рачуна даваоца прилога који су наведени у И2 извештају. Према ЗоФПА, политички субјекат дужан је да прими уплату новчаног износа искључиво са текућег рачуна даваоца. Како би Агенција утврдила чињенично стање ГГ Бели послат је захтев за доставу додатних података, али до објављивања овог извештаја захтев није уручен.

6.4. Неутрошена средства у изборној кампањи

Политички субјекат који је учествовао на београдским изборима 2018. године био је, према ЗоФПА, дужан да сва средства из јавних извора која није потрошио у току изборне кампање уплати у буџет града Београда, до дана подношења И2 извештаја⁶⁹. Такође средства из приватних извора која није утрошио у току кампање политички субјекат је био дужан да пренесе на рачун који користи за редован рад, и то до дана подношења И2 извештаја⁷⁰.

У контроли је уочено да је стање на посебном рачуну за финансирање изборне кампање:

- Грађанске странке Грка Србије на дан последње трансакције 3. априла 2018. године износило 23.956,09 динара;
- ГГ не давимо БГД на дан последње трансакције 13. априла 2018. године износило 13.500,10 динара;
- ГГ М. Бастаћ на дан последње трансакције 17. априла 2018. године износило 13.495,10 динара;
- Коалиције СПС-ЈС на дан подношења И2 извештаја износило 3.300,00 динара, односно политички субјекат није извршио повраћај средстава из јавних и приватних извора која нису потрошена у току изборне кампање;
- Странке правде и помирења на дан последње трансакције 13. априла 2018. године износило 2.214,45 динара;

⁶⁹ Према члану 30. став 1. ЗоФПА.

⁷⁰ Према члану 30. став 2. ЗоФПА.

- Покрета обнове Краљевине Србије на дан последње трансакције 12. априла 2018. године износило 426,33 динара;
- ГГ А. Шапић на дан последње трансакције 16. априла 2018. године износило 371,64 динара и
- ДДП на дан последње трансакције 2. априла 2018. године износило 132,00 динара.

6.5. Измиривање трошкова изборне кампање са рачуна који није отворен за изборну кампању

Иако је ЗоФПА прописано да је политички субјекат дужан да за финансирање изборне кампање отвори посебан рачун за прикупљање средстава и плаћање трошкова изборне кампање⁷¹, утврђено је да је део трошкова насталих у београдској изборној кампањи 2018. године измирен са рачуна који је политички субјекат отворио за редован рад.

Према подацима које је ЈП Сава Центар доставило Агенцији, Странка правде и помирења је трошкове београдске изборне кампање, конкретно трошкове одржавања изборне конвенције у сали Сава Центра у износу од 256.500,00 динара платила са рачуна за финансирање редовног рада.

Потпуну слику Агенција ће имати након 15. априла 2019. године када политички субјекти поднесу годишње финансијске извештаје за 2018. годину јер ће се након тога, у контроли, утврђивати да ли су са рачуна за редован рад политички субјекти платили трошкове београдске или неке друге изборне кампање.

6.6. Недостављање података на захтев Агенције

Органи Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, банке, као и правна и физичка лица која финансирају политичке субјекте, односно која су у њихово име и за њихов рачун обавила одређену услугу, дужни су да, на захтев Агенције, доставе све податке који су Агенцији потребну за обављање послова прописаних ЗоФПА⁷².

У појединим случајевима, Агенцији нису достављени подаци/одговор до дана објављивања овог извештаја. Уколико у поступку утврди повреде одредаба ЗоФПА Агенција може надлежном суду поднети захтев за покретање прекршајног поступка против правног лица односно одговорног лица у правном лицу.

У поступку контроле Агенција је упутила захтев за доставу података овлашћеном лицу ГГ Доста је било, које се у И2 извештају ГГ ДЈБ и Двери наводи као давалац новчаног прилога ГГ ДЈБ и Двери за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године.

⁷¹ Према члану 24. ЗоФПА.

⁷² Према члану 32. ЗоФПА.

Политички субјекат није доставио одговор у предвиђеном року и Агенција ће поступати у складу са овлашћењима.

6.7. Неизмирене обавезе - потенцијална дуговања

Анализом трошкова приказаних у И2 извештајима и одлива са наменског рачуна за финансирање изборне кампање, утврђене су неизмирене обавезе политичких субјеката до дана подношења извештаја Агенцији које су таксативно наведене у Поглављу 3. Поређење извора финансирања и трошкова изборне кампање.

ПОГЛАВЉЕ 7: ПРАВНИ АСПЕКТИ КОНТРОЛЕ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ АКТИВНОСТИ ПОЛИТИЧКИХ СУБЈЕКТА У ИЗБОРНОЈ КАМПАЊИ

Контролом извештаја о трошковима изборне кампање спроведене поводом избора за одборнике у Скупштину града Београда одржаних 2018. године уочена су одређена спорна понашања политичких субјеката, од којих један део чине повреде одредаба Закона о финансирању политичких активности (у даљем тексту: Закон), а други део представљају појаве које указују на потенцијално нелегалне активности.

Најчешћа повреда Закона је неподношење извештаја о трошковима изборне кампање Агенцији. Иако је законском одредбом јасно прописано да су сви политички субјекти који учествују у изборној кампањи дужни да Агенцији поднесу извештај о трошковима изборне кампање у року од 30 дана од дана објављивања коначних резултата избора, одређени број политичких субјеката није испунио ову законску обавезу, што представља прекршај кажњив у складу са одредбама Закона. Тачније, од 24 политичка субјекта (10 странака, 9 група грађана и 5 коалиција) који су учествовали у изборној кампањи, њих 18 је поднело извештај о трошковима изборне кампање (8 странака, 6 група грађана и 4 коалиције) а 6 политичких субјеката то није учинило (2 странке, 3 групе грађана и 1 коалиција).

Контролом поднетих извештаја уочено је да су поједини политички субјекти поднели извештаје о трошковима изборне кампање, који не садрже све податке о пореклу, висини и структури прикупљених и утрошених средстава из јавних и приватних извора. И овај вид понашања представља прекршај кажњив у складу са одредбама Закона.

Финансирање политичких субјеката из приватних извора остварује се преко давања (чланарина, прилог) физичких и правних лица, чија је максимална вредност прописана Законом. Свако давање које на годишњем нивоу прелази износ просечне месечне зараде, поли-

тички субјекат је дужан да објави на интернет презентацији у року од осам дана од када је вредност давања премашила износ једне просечне месечне зараде.

У току контроле извештаја запажено је да одређени политички субјекти нису објавили давања која на годишњем нивоу прелазе износ просечне месечне зараде, с тим да из извештаја који су поднели Агенцији произлази да неки од тих политичких субјеката нису ни имали свој веб-сајт.

Вредност давања обухвата вредност свих давања које једно физичко или правно лице даје политичком субјекту на годишњем нивоу, док се просечна месечна зарада одређује према подацима органа надлежног за послове статистике за годину која претходи години у којој се давање реализује. Политички субјекат чини прекршај кажњив у складу са одредбама Закона уколико јавно не објави давање на интернет презентацији.

Контролом поднетих извештаја о трошковима изборне кампање утврђено је да су једном политичком субјекту четири правна лица дала прилоге чија вредност премашује максималну вредност давања на годишњем нивоу, чиме су остварени битни елементи прекршаја прописаног Законом, због чега је Агенција поднела захтев за покретање прекршајног поступка. Истовремено је утврђено да је једном политичком субјекту дат прилог чија вредност такође премашује максималну вредност давања на годишњем нивоу, с тим што извештај садржи и напомену да је прилог дат у име групе грађана, те је, ради утврђивања евентуалног постојања обележја прекршаја прописаног Законом, Агенција наставила са прикупљањем података.

Треба имати у виду да је изборна кампања скуп активности политичког субјекта од дана расписивања избора до дана проглашења коначних резултата избора и да за сврху прикупљања средстава за финансирање изборне кампање, политички субјекат отвара посебан рачун, који се не може користити у друге сврхе. Сва средства намењена за финансирање изборне кампање уплаћују се на тај рачун и сва плаћања трошкова изборне кампање врше се са тог рачуна. За потребе финансирања изборне кампање политички субјекти могу узимати кредите код банака и других финансијских организација у Републици Србији. Истовремено је утврђено да је велики број политичких субјеката у својим извештајима приказао неизмирене обавезе по основу пружених услуга од стране правних лица током кампање. Како је изборна кампања временски одређена, а изборни рачун по истеку кампање више није рачун на који се могу прикупљати средства и плаћати обавезе настале у кампањи једна од могућности која преостаје политичком субјекту је да их измире са рачуна за редован рад, што се у досадашњој пракси и дешавало. А у том случају, може се говорити о прекршају који представља ненаменско коришћење средстава за редован рад. Да би се у сваком конкретном случају утврдило да ли је учињен наведени прекршај, потребно је упоредити податке из поднетих извештаја о трошковима изборне кампање са подацима који ће се прибавити у поступку контроле годишњих финансијских извештаја политичких субјеката у наредном периоду.

Контролом је утврђено да одређени број политичких субјеката у својим извештајима није приказао коришћење услуга и добара из јавних извора без накнаде. Услуге и добра из јавних извора, у смислу одредаба Закона, су услуге и добра одређене посебним прописима које политичким субјектима дају органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и друге организације чији су они оснивачи. Закон такође прописује да се услуге и добра из јавних извора обавезно дају под једнаким условима свим политичким субјектима.

ПРИЛОГ 1: УКУПНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ СУБЈЕКТА

Приказ укупних извора финансирања политичких субјеката наведених у И2 извештајима за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године у динарима и процентима

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	УКУПНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ СУБЈЕКТА У РСД	УЧЕШЋЕ У УКУПНИМ ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	326.437.517,14	66,50
2.	Српска радикална странка	22.134.379,35	4,51
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	15.599.439,13	3,18
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	8.898.532,10	1,81
5.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	4.935.167,64	1,00
6.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	1.734.236,00	0,35
7.	Група Грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	11.325.482,10	2,31
8.	Демократска странка Србије	3.696.963,24	0,75
9.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	89.486.259,43	18,23
10.	Група грађана Иницијатива не давимо Београд – жута патка – чији град, наш град	1.993.309,10	0,41
11.	Руска странка	402.937,69	0,08
12.	Покрет обнове Краљевине Србије	868.982,10	0,18
13.	Странка правде и помирења	614.082,00	0,13
14.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	1.876.083,80	0,38
15.	Ниједан од понуђених одговора	400.555,85	0,08
16.	Грађанска странка Грка Србије	350.000,00	0,07
17.	Либерално демократска партија	40.000,00	0,01
18.	Група грађана Љубиша Прелетачевић Бели – Зато што волимо Беловград	97.000,00	0,02
ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА (УКУПНО)		490.890.926,67	100,00

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Као што је приказано највише средстава из свих извора финансирања за избор одборника Скупштине града Београда прикупила је коалиција око СНС 326.437.517,14 динара (66,50%), а следи је ГГ Д. Ђилас са 89.486.259,43 динара (18,23%).

Мање од пет, али не више од један одсто укупних средстава прикупљених за изборну кампању приказало је пет политичких субјеката, и то: СРС (4,51%), коалиција СПС-ЈС (3,18%), ГГ ДЈБ и Двери (2,31%), коалиција око ДС (1,81%) и ГГ А. Шапић (1,00%).

Средства мања од један одсто прикупљених из свих извора финансирања приказало је 11 политичких субјеката, и то: 1) ДСС (0,75%), 2) ГГ Не давимо БГД (0,41%), 3) коалиција Зелена странка и Јака Србија (0,38%), 4) ГГ М. Бастаћ (0,35%), 5) Покрет обнове Краљевине Србије (0,18%), 6) Странка правде и помирења (0,13%), 7) Руска странка (0,08%), 8) НОПО (0,08%), 9) Грађанска странка Грка Србије (0,07%) 10) ГГ Бели (0,02%) и 11) ЛДП (0,01%).

ПРИЛОГ 2: НОВЧАНА СРЕДСТАВА ИЗ ЈАВНИХ ИЗВОРА ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА

Приказ новчаних средстава из јавних извора које су политички субјекти приказали у поднетим И2 извештајима дати су у укупном износу по политичким субјектима.

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	НОВЧАНА СРЕДСТВА ИЗ ЈАВНИХ ИЗВОРА У РСД (УТРОШЕНО)	УЧЕШЋЕ НОВЧАНИХ СРЕДСТВА ИЗ ЈАВНИХ ИЗВОРА У УКУПНИМ ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКОГ СУБЈЕКТА У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	18.505.138,30	5,67
2.	Српска радикална странка	325.482,10	1,47
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	2.597.939,13	16,65
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	325.482,10	3,66
5.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	3.734.167,64	75,66
6.	Група грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	325.482,10	2,87
7.	Демократска странка Србије	325.482,10	8,80
8.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	7.710.967,43	8,62
9.	Група грађана Иницијатива не давимо Београд – жута патка – чији град, наш град	325.482,10	16,33
10.	Руска странка	325.482,10	80,78
11.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	324.905,02	17,32
12.	Ниједан од понуђених одговора	325.842,10	81,35
13.	Грађанска странка Грка Србије	350.000,00	100,00

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Уколико се посматра структура извора финансирања на основу података приказаних у И2 извештају сваког политичког субјекта за београдску кампању 2018. године, уочава се да су новчана средства из јавних извора била једини извор за Грађанску странку Грка Србије, а доминантан извор финансирања за: 1) НОПО (81,35% свих извора финансирања политичке странке), 2) Руску странку (80,78%) и 3) ГГ А. Шапић (75,66%).

ПРИЛОГ 3: ПРИЛОЗИ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА

Приказ прилога физичких лица политичким субјектима који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године дати су у укупном износу по политичким субјектима

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	ПРИЛОЗИ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА У РСД	УЧЕШЋЕ ПРИЛОГА ФИЗИЧКИХ ЛИЦА У УКУПНИМ ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКОГ СУБЈЕКТА У %
1.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	6.691.500,00	42,90
2.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	8.573.050,00	96,34
3.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	1.201.000,00	24,34
4.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	1.734.236,00	100,00
5.	Група грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	11.000.000,00	97,13
6.	Демократска странка Србије	861.250,00	23,30
7.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	23.775.292,00	26,67
8.	Група грађана Иницијатива не давимо Београд – жута патка – чији град, наш град	1.667.827,00	83,67
9.	Руска странка	40.000,00	9,93
10.	Покрет обнове Краљевине Србије	543.500,00	62,54
11.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	300.000,00	15,99
12.	Либерално демократска партија	40.000,00	100,00
13.	Група грађана Љубиша Прелетачевић Бели – Зато што волимо Беловград	97.000,00	100,00

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

На основу података приказаних у И2 извештају сваког политичког субјекта за београдску кампању 2018. године, уочава се да су прилози физичких лица били једини извор финансирања за ГГ М. Бастаћ, ЛДП и ГГ Бели, а доминантан за још пет политичких субјеката: 1) ГГ ДЈБ и Двери (97,13% укупних извора финансирања групе грађана), 2) коалицију око ДС (96,34%), 3) ГГ Не давимо БГД (83,67%), 4) Покрет обнове Краљевине Србије (62,54%) и 5) коалицију СПС-ЈС (42,90%).

ПРИЛОГ 4: ПРИЛОЗИ ПРАВНИХ ЛИЦА ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА

Приказ прилога правних лица политичким субјектима који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године дати су у укупном износу по политичким субјектима.

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	ПРИЛОЗИ ПРАВНИХ ЛИЦА У РСД	УЧЕШЋЕ ПРИЛОГА ПРАВНИХ ЛИЦА У УКУПНИМ ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКОГ СУБЈЕКТА У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	2.040.000,00	0,63
2.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	990.000,00	6,35
3.	Демократска странка Србије	300.000,00	8,12
4.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	58.000.000,00	64,81
5.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	905.521,85	48,27

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Као што је приказано на основу података у И2 извештају сваког политичког субјекта избор одборника Скупштине града Београда 2018. године, уочава се да су прилози правних лица били доминантни извор финансирања само за ГГ Д. Ђилас (64,81% укупно свих извора финансирања групе грађана).

ПРИЛОГ 5: СОПСТВЕНА СРЕДСТВА ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА

Приказ утрошених сопствених средстава политичких субјеката који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године дати су у укупном износу по политичким субјектима.

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	СОПСТВЕНА СРЕДСТВА У РСД (УТРОШЕНО)	УЧЕШЋЕ СОПСТВЕНИХ СРЕДСТАВА У УКУПНИМ ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКОГ СУБЈЕКТА У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	68.892.378,84	21,10
2.	Српска радикална странка	21.808.897,25	98,53
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	5.320.000,00	34,10
4.	Демократска странка Србије	2.210.231,14	59,79
5.	Руска странка	37.455,59	9,30
6.	Покрет обнове Краљевине Србије	325.482,10	37,46
7.	Странка правде и помирења	614.082,00	100,00
8.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	345.656,93	18,42
9.	Ниједан од понуђених одговора	74.713,75	18,65

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Према подацима из И2 извештаја сваког политичког субјекта избор одборника Скупштине града Београда 2018. године, Странка правде и помирења финансирала је кампању искључиво сопственим средствима, док су сопствена средства била доминантан извор за СРС (98,53%) и ДСС (59,79%).

ПРИЛОГ 6: ТРОШКОВИ ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА

Приказ трошкова изборног материјала политичких субјеката који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године дати су у укупном износу по политичким субјектима.

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	ТРОШКОВИ ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА У РСД	УДЕО ТРОШКОВА ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА У УКУПНИМ ТРОШКОВИМА ПОЛИТИЧКОГ СУБЈЕКТА ЗА ИЗБОРНУ КАМПАЊУ У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	49.511.042,88	15,17
2.	Српска радикална странка	4.977.970,62	17,18
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	1.574.799,60	3,68
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	9.620.360,74	67,24
5.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	3.623.456,00	73,42
6.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	553.868,00	32,24
7.	Група грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	4.551.199,20	40,19
8.	Демократска странка Србије	6.703.399,89	85,11
9.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	12.140.027,42	10,69
10.	Група грађана Иницијатива не давимо Београд – жута патка – чији град, наш град	377.332,50	21,17
11.	Руска странка	104.952,00	26,05
12.	Покрет обнове Краљевине Србије	167.696,88	19,31
13.	Странка правде и помирења	243.936,00	39,72
14.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	1.411.839,85	75,25
15.	Либерално демократска партија	1.324.584,80	23,48

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Као што је приказано трошкови изборног материјала према подацима из И2 извештаја, били су доминантни за: 1) ДСС (85,11% укупних трошкова политичке странке), 3) коалицију Зелена странка и Јака Србија (75,25%), 3) ГГ. А Шапић (73,42%) и 4) коалицију око ДС (67,24%) и 5) ГГ ДЈБ и Двери (40,19).

ПРИЛОГ 7: ТРОШКОВИ ЈАВНИХ ДОГАЂАЈА ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА

Приказ трошкова јавних догађаја политичких субјеката који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године дати су у укупном износу по политичким субјектима.

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	ТРОШКОВИ ЈАВНИХ ДОГАЂАЈА У РСД	УДЕО ТРОШКОВА ЈАВНИХ ДОГАЂАЈА У УКУПНИМ ТРОШКОВИМА ПОЛИТИЧКОГ СУБЈЕКТА ЗА КАМПАЊУ У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	13.907.720,45	4,26
2.	Српска радикална странка	81.600,00	0,28
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	2.198.580,00	5,14
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	1.222.006,00	8,54
5.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	528.400,00	10,71
6.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	16.500,00	0,96
7.	Група грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	820.080,09	7,24
8.	Демократска странка Србије	57.400,00	0,72
9.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	6.105.737,25	5,37
10.	Група грађана Иницијатива не даймо Београд – жута патка – чији град, наш град	138.464,20	7,76
11.	Странка правде и помирења	273.500,00	44,54
12.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	52.181,00	2,78
13.	Либерално демократска партија	39.433,00	0,70

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Уколико се посматра структура трошкова приказана у И2 извештају датог политичког субјекта за београдску кампању 2018 године, као што је приказано у табели 23, трошкови јавних догађаја били су најзначајнији трошак изборне кампање Странке правде и помирења (44,54% укупних трошкова политичке странке), док је ГГ. А Шапић на организацију јавних догађаја утрошила (10,71%), а коалиција око ДС (8,54%).

ПРИЛОГ 8: ТРОШКОВИ ОГЛАШАВАЊА ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА

Приказ трошкова оглашавања политичких субјеката који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године дати су у укупном износу по политичким субјектима.

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	ТРОШКОВИ ОГЛАШАВАЊА У РСД	УДЕО ТРОШКОВА ОГЛАШАВАЊА У УКУПНИМ ТРОШКОВИМА ПОЛИТИЧКОГ СУБЈЕКТА У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	260.435.272,21	79,78
2.	Српска радикална странка	23.384.124,94	80,71
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	38.724.786,63	90,44
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	3.023.463,48	21,13
5.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	220.000,00	4,46
6.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	1.040.840,64	60,59
7.	Група грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	4.318.005,69	38,13
8.	Демократска странка Србије	947.055,41	12,02
9.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	90.684.702,89	79,86
10.	Група грађана Иницијатива не даймо Београд – жута патка – чији град, наш град	674.931,48	37,87
11.	Руска странка	100.000,00	24,82
12.	Покрет обнове Краљевине Србије	474.279,82	54,61
13.	Странка правде и помирења	0,00	0,00
14.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	0,00	0,00
15.	Ниједан од понуђених одговора	314.461,38	78,51
16.	Грађанска странка Грка Србије	0,00	0,00
17.	Либерално демократска партија	4.242.207,93	75,19
18.	Група грађана Љубиша Прелетачевић Бели – Зато што волимо Беловград	0,00	0,00

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Уколико се посматра структура трошкова приказана у И2 извештају датог политичког субјекта за београдску кампању 2018 године оглашавање је било најзначајнији вид промоције политичког програма и кандидата коалиције СПС-ЈС која је приказала износ од 38.724.786,63 динара што је чинило 90,44% свих трошкова коалиције на београдским изборима 2018. године.

Трошкови оглашавања доминирају у структури трошкова још седам политичких субјеката и то: 1) СРС (80,71%), 2) ГГ Д. Ђилас (79,86%), 3) коалиција око СНС (79,78%), 4) НОПО (78,51%), 5) ЛДП(75,19%), 6) ГГ М. Бастаћ (60,59%) и 7) Покрета обнове Краљевине Србије (54,61%).

ПРИЛОГ 9: ОСТАЛИ ТРОШКОВИ ПО ПОЛИТИЧКИМ СУБЈЕКТИМА

Приказ осталих трошкова политичких субјеката који су поднели И2 извештај за избор одборника Скупштине града Београда 2018. године дат је у укупном износу по политичким субјектима у динарима и процентима.

Р.БР.	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКАТ	ОСТАЛИ ТРОШКОВИ У РСД	УДЕО ОСТАЛИХ ТРОШКОВА У УКУПНИМ ТРОШКОВИМА ПОЛИТИЧКОГ СУБЈЕКТА ЗА ИЗБОРНУ КАМПАЊУ У %
1.	Коалиција Српска напредна странка, Социјалдемократска партија Србије и Партија уједињених пензионера Србије	2.583.481,60	0,79
2.	Српска радикална странка	529.456,87	1,83
3.	Коалиција Социјалистичка партија Србије и Јединствена Србија	319.485,80	0,75
4.	Коалиција Демократска странка, Социјалдемократска странка, Нова странка и Зелена еколошка партија – Зелени	442.167,28	3,09
5.	Група грађана Александар Шапић – градоначелник	563.311,64	11,41
6.	Група грађана Шта радите бре – Марко Бастаћ	106.530,00	6,20
7.	Група грађана Доста је било и Двери - Да ови оду а да се они не врате	1.636.197,97	14,45
8.	Демократска странка Србије	168.363,43	2,14
9.	Група грађана Драган Ђилас – Београд одлучује, људи побеђују	4.629.297,47	4,08
10.	Група грађана Иницијатива не давимо Београд – жута патка – чији град, наш град	591.674,95	33,20
11.	Руска странка	197.985,69	49,14
12.	Покрет обнове Краљевине Србије	226.579,07	26,09
13.	Странка правде и помирења	96.646,00	15,74
14.	Коалиција Зелена странка и Јака Србија	412.062,95	21,96
15.	Ниједан од понуђених одговора	86.094,47	21,49
16.	Грађанска странка Грка Србије	325.000,00	100,00
17.	Либерално демократска партија	35.605,00	0,63
18.	Група грађана Љубиша Прелетачевић Бели – Зато што волимо Беловград	97.000,00	100,00

Извор: Одељење за контролу финансијских извештаја политичких субјеката

Као што је приказано Грађанска странка Грка Србије и ГГ Бели су једини политички субјекат који је у И2 извештају поднетом Агенцији приказали да осим осталих нису имали друге трошкове београдске изборне кампање 2018. године.

Остали трошкови имали су значајан удео у финансирању изборне кампање Руске странке и чине 49,14% укупних трошкова политичке странке.